

Domoljub

V Ljubljani 23. oktobra 1940

Leto 53 • Štev. 43

Za trdnost naših kmetij

(Piše štajerski kmet.)

Ko je bila pred leti izdana uredba o likvidaciji kmečkih dolgov, je po naših kmečkih domovih, ki so bili zlasti nekateri čez glavo zadolženi, zavladalo veliko veselje. Popolnoma naravno, kajti država je z delnim prevzemom teh velikih bremen nase, gospodarjem po naših vaseh olajšala težavni gospodarski položaj. Ako si podrobneje ogledamo ogromno število sedem milijard, kolikor so okroglo znašali vsi kmečki dolgovi v državi, nam postane jasno, kolikega pomena je bilo polovično znižanje za vse kmečko gospodarstvo. Ker pa se po tej uredbi tudi ta polovica odplačuje v dvanajstletnem času, moremo smelo trditi, da bo to vsaj velika večina naših kmetov zmogla. Ravno pred nekaj dnevi smo v časopisih brali, da naši slovenski kmetje redno plačujejo svoje dolgove; torej jih bodo po vsej možnosti tudi plačali.

Kako in zaradi česa so nastali tako ogromni kmečki dolgovi? Dosti se je že prelilo črnih o tem, toda zaradi stvari same hočemo danes na vprašanje odgovoriti. Hočemo pokazati na pravi vir zadolžitve, ne da bi se ozirali na levo in desno. Marsikateremu gospodarju je uima izpraznila hlev, pa je moral kupiti živino. Nekateri je pogorel in gradil; ker je imel premalo zavarovano, je šel v posojilnico. Mnogim so deževje, suša ali toča uničile pridelek, pa so kupovali in se tam zadolžili. Dosti si jih je nakopalo dolg na glavo s kupčijo zemljišč, posestev, blaga i. dr. Nekateri so bili poroki, pa so pri tem zašli v dolgove, drugi so se zadolžili zaradi slabega gospodarstva. Največ in najtežjih dolgov pa je nastalo pri prevzemu posestev in izplačevanju dediščine. Na posvetu je vzel večje posojilo in dopustil vknjižbo. Na njegovo hišo pa je legla mora dolga.

Kako je največkrat od tega prišlo? Starši na srednjem gruntu so postali stari in onemogli. »Prek boma dala,« sta rekla. Nato so kmalu odšli k notarju, kjer so napravili z najstarejšim sinom prevzemno pogodbo. Po kratkem razgovoru je prišel notar pisati, saj v glavnem so se že doma pogovorili, kako bo. Sin je prevzel posestvo, starša sta se umaknila v hišico na preužitek, kateri je bil precej velik, petim bratom in sestram pa mora »mladič izplačati po smrti staršev čeden znesek petdeset jurjev. Komaj dobrih šestdeset jurjev pa je bilo posestvo vredno. Nekaj je priženil. S tem pa je plačal pisma, dal očetu in materi nekaj denarja na račun preužitka, si udomačil nevesto, uvedel nekaj novih reči za izboljšanje gospodarstva in izplačal dva dediča.

Coprav je bila nevesta bogata in je prišla na nezadolženo posestvo, je mladi gospodar

ostal dolžan še trideset jurjev. Po nekaj letih so starši umrli, dediči so težili za osamosvojitvijo in pričeli terjati brata na domu. Ta je odšel v posojilnico in vzel trideset jurjev proti vknjižbi. Postal je drugič dolžnik, ko je komaj šele izročil denar bratom in sestram. Sedaj je zapadel še obrestim. Breme je postajalo vedno večje in šele uredba o likvidaciji kmečkih dolgov je mlademu gospodarju prinesla delno odrešenje.

Tako se je zgodilo na mnogih kmetijah. Pritisk dolgov na gospodarstvo je razburjal tudi duhove pod krovom in najstajali so prepirl med gospodarji in preužitkarji, saj je čisto »mladič dolžil« »starega« krivde njegovih težav, čeprav ni bilo res; le večji preužitek mu je zameril. Saj mu ga je moral dati tudi tedaj, ako sam ni pridelal. »Očetu se godi dobro kot v raju, midva pa morava tako težko delati in nič nimava,« je mnogokrat potožil ženi.

Marsikje je sin prevzel od očeta že zadolženo posestvo. Tam je bila vsa reč še bolj zavozljana in se je le pametnim gospodarjem posrečilo, da so dolgove poravnali. Razume se, da takšni domovi niso mogli bogve kako napredovati, ako niso nazadovali. Dolg vedno le pritiska, nikdar pa ne boljša gospodarstva. Medtem je bilo na stotine kmetij prodanih na dražbi, na tisoče pa razkosanih, da so se dolgovi krili.

Z uredbo in odplačevanjem je nastala meja. Veliko smo se lahko naučili iz teh števil o zgodovini dolga in njegovem razkrajalnem delu. Sleherni pametno misleči kmet je po odpisu dolgov prisegel sam pri sebi, da se jih bo v bodoče varoval in da bo v svoje gospodarstvo vložil ves napor, ker ga hoče prepustiti nasledniku čim boljšega. Ta čas je namreč nastalo drugo vprašanje: Kako preprečiti zopetno nastajanje dolgov in narediti naše kmetije trdne. Da ne bo čez kakšnih

deset, dvajset ali pet in dvajset let zopet treba neke nove uredbe o likvidaciji.

Sedanji čas, poln gospodarskih negotovosti, ni nič kaj dober porok proti nezadovoljstvu. Zaenkrat to v večji meri po našem mnenju ni mogoče, ker se ne more tako neomejeno in prosto trgovati z denarjem. Obenem se pa posoja na kratek rok, dobre obresti in zagotovljeno povračilo. Konec vojne bo prinesel tudi v tem preobrat. Bolezni, dobljene zaradi druginje in slabih letin in drugih nevšečnosti, se bodo zopet začele zdraviti s posojili, kakor v preteklosti. Čas bo to sam prinesel. Isti način življenja na kmetijah bo zahteval isto kot nekdanj. In spet moremo pričakovati, da bodo nastali novi kmečki dolgovi, in sicer največ zaradi dediščin.

Da bi se temu izognili, bi bilo najbolje sedanji zakon o dedovanju postaviti na drugo podlago. Po našem podeželju bi bilo treba vpeljati obvezno zavarovanje za doto, ki bi izključilo dedne dajatve iz posestva, obremenjevanje kmetije in izžemanje mladih gospodarjev, ki so bili doslej največkrat že takoj ob prevzemu posestva do ušes zadolženi. Obenem bi bili dediči preskrbljeni z doto že s 18. letom. Na kmetije bi se vrnila ob pametnem gospodarstvu trdnost, ki bi delala še vsa drugačne čudeže kot jih je doslej.

Zakon o obveznem zavarovanju za doto — novo dedovalno pravo za naše kmetije, ki bi veljalo seveda lahko tudi za nekatere druge stanove, bi bil po naši zamisli tak izhod.

Najprej bi se morala vsa posestva oceniti. Ocenile naj bi se nepremičnine in povprečna vrednost letnega čistega donosa. Na podlagi tega bi se posestva, ki bi se jim s posebnim zakonom zavaroval obstoj, razdelila po skupinah z določeno najvišjo vsoto in manjšimi zavarovalnimi vsotami, ki bi v stvari pomenile doto. Takoj, ko bi se gospodarju rodil prvi otrok, bi odšel na davčno upravo, ki bi vodila to obvezno zavarovanje, in izbral primerno vsoto v svojem oddelku. Najvišja vsota za kmetijo, ocenjeno do 60.000 din, bi bila n. pr. deset

(Nadaljevanje na prihodnji strani spodaj.)

Položnice so priložene današnji številki „Domoljuba“

za vas, ki dobivate „Domoljub“ na svoj naslov. — Poslužite se položnic za plačilo 10 din za „Slovenčev koledar“ čimprej in po možnosti za naročnino „Domoljuba“ za l. 1941.

Naročniki „Domoljuba“ na skupen naslov

naročite „Slovenčev koledar“ pri poverjeniku „Domoljuba“ v vašem kraju — in plačate tudi naročnino za l. 1941.

Poverjeniki! tudi za vas so v „Domoljuba“ položnice! — Prednaročila sprejemamo do 1. novembra t. l.

Vsak nov naročnik „Domoljuba“, ki plača naročnino za celo leto 1941, dobi „Domoljub“ do konca t. l. zastonj.

Vojna se bo zavlekla čez zimo?

Stevilni se bili tisti, ki so letošnje poletje napovedovali, da bo vojskovanje konec še pred to zimo. Marsikdo je presodil, da bo vse opravljeno tako tja proti koncu jeseni; nova doba v Evropi in v svetu se bo začela z nastopom mirne in prihodnje pomlad bo ves svet zaživel v novi dobi mirnega proizvajanja in pridelovanja. Mnogo je bilo znakov, ki so opravičevali take upanje, saj je celo nemški vodja kot zamagovalec v posebnem govoru ponudil Angliji, naj se vojskovanje vendarle zaključi, ker bi bilo škoda vsch novih velikih žrtev. Toda vse je bilo zastoj in po nekaterih znakih sodeč se moramo vendarle pripraviti na to, da se bo vojskovanje nadaljevalo še to zimo.

S kakšnimi izgledi pa stojimo na pragu nove zime? Te dni so bili listi polni napovedi, ki so bile v zvezi s podpisom trozveze med Italijo, Nemčijo in Japonsko in z razgovori, ki sta jih imela Hitler in Mussolini na Brennerju. Ker je Japonska še bolj posegla v evropsko vojskovanje, to najbrž pomeni, da bo japonska armada imela v Aziji to nalogo, da bo odstranila vpliv angleškega imperija v območju azijskega kontinenta. Anglija je že odgovorila Japonski na ta njen namen: odprla je cesto skozi Birma in dovažala zdej Kitajcem, ki se bore proti Japonski, velike zaloge orožja. Japonska bo rušila angleški vpliv v Aziji na ta način, da bo pospešila vojno na Kitajskem in uničila Cankajskovo vojsko. Ko bo vojska proti Kitajski dobljena, se bo Japonska šele lahko obrnila proti glavnim posestim angleškega imperija v Aziji, to je proti Indiji, nato pa še proti nizozemski Indiji in nazadnje proti Avstraliji. To so velikanski načrti in nameni; najbrž bo še ta zima prekratka zato, da bi se lahko porušila angleška posest v tako velikih razmerjih.

Medtem bo tam mogoče trajalo vojskovanje precej dolgo, ker se bo maršal Cankajšek skušal upirati toliko časa, kakor se že zdaj vojskuje, pa se bo vojskovanje ne drugih popriščih nadaljevalo z vso silovitostjo in se bo tudi še pospeševalo. Letalski napadi na Anglijo skoraj več ne odnehajo, nemško letalstvo zmeraj bolj po načrtu ruši glavna središča angleškega gospodarstva in trgovine. Angleško prebivalstvo se mora zlasti v Londonu ves dan zadrževati v zakloniščih, in to bo seveda zelo vplivalo na angleško vojno

oskrbo. Silovitost letalskega vojskovanja med Anglijo in Nemčijo narašča, čim bolj se zima bliža, toda poleg tega, da se na zahodu Evrope letalska fronta razpiamtuje, se vendarle širijo glasovi, da se bo kmalu začelo pravo vojskovanje tudi v Afriki. Ofenziva italijanskih čet proti sredini Egipta se skrbno pri-

Izšla je DRUŽINSKA PRATIKA letnik 1941

ki se bo dobivala po ceni
din 6.— za izvod
po vseh knjigarnah in trgovinah.

Zahtevajte našo pratiko s podobo
cv. Družine pevaodl

pravlja, poleg tega pa se širijo novice o tem, da bodo tudi Sirija in druga ozemlja v Mali Aziji lahko postala poprišče novih spopadov v tej zimi. Ofenziva proti Egiptu se lahko razvija z bliskovito naglico, ki bi bila podobna modernim ofenzivam, ki so se odigrale v tej vojni v Evropi, toda v ostali Afriki in Mali Aziji pa se lahko vojskovanje spremeni v počasno premikanje čet po pušavah, kjer ni dobrih prometnih zvez in oskrbovališč.

Po bojiščih

Na angleško-nemškem bojišču traja letalska bitka za London, odnosno za Anglijo prav za prav noč in dan. Najhujši napad doslej v tej že 40 dni trajajoči letalski bitki je bil v noč od torke na sredo, ko je prišlo nad Anglijo 1000 nemških letal. Razdejanja so tudi temu primerna, število smrtnih in ranjenih civilnih žrtev hitro raste. Iz Londona je odšlo pol milijona otrok na deželo. Angleško letalstvo in protiletalsko topništvo se nočnim napadom ne more upirati, zato pa poskuša s povečanjem svojih nočnih napadov na nasprotna

Tudi tod se napoveduje torej vojskovanje, ki se bo zavleklo najbrž za dobo več mesecev.

Med tem pa se v Ameriki pripravljajo volitve, ki bodo v prvem tednu meseca novembra. Na volitvah bo izvoljen Roosevelt ali pa njegov nasprotnik Wendel Wilkie. Naj bo izvoljen eden ali drugi, se ameriška politika do evropske vojne vsaj še v prvih treh do šestih mesecih po volitvah ne bo mogla izpremeniti. Če bo izvoljen Roosevelt, bo lahko nadaljeval svojo dosedanje politiko, toda na zimo se tudi on ne bo mogel odločiti za nobeno smer, kajti zimski meseci so zelo nevarni in nevarni za armado, ki bi se skozi območja viharjev in neviht morala prevažati ali po Atlantskem ali pa po Tihem oceanu. Sicer pa prave armade danes Amerika aploh še nima. Če bo pa izvoljen njegov nasprotnik Wendel Wilkie, tedaj pa bo treba počakati nekaj mesecev, da bo ta mož pokazal svoje prave karte. Po ameriški ustavi bi prevzel Wilkie vodstvo poslov šele tri mesece po izvolitvi, to je v januarju 1941; sadovi njegove politike bi se mogli čutiti šele kdaj tja pozno v pomladi.

Zimski meseci bodo torej še najbrž polni poročil o zapletih in spopadih, ki so na sporedu sedanje nove svetovne vojne. Kdor ja še izven vojne, more leleti samo to, da ohrani svoje dosedanje stališče in da se ne vtika v račune tistih, ki šele pripravljajo velik obračun za velike stvari, do katerih čisto mali narodi skušajo zavzemati stališča samo posredno. Čez zimo moramo še bolj modro ko dosedaj poskrbeti za vse, da ne bomo prečutili posledic vsega velikega, kar se sedaj v svetu dogaja.

tisoč din, poleg teh pa še nižji osem in sedem tisoč din. Temu primerno bi se pač ravnale vsote na manj ali več ocenjenih posestvih. Nato bi vsako leto plačeval primerni znesek skozi 16 let. Tedaj bi bilo vse vplačano in doto otroku zamaknena. Ako bi umrl starši, bi plačeval obvezne prispevke za doto otroku varuh, če pa bi umrl otrok, da bi se vplačani denar z obrestmi vrnil kmetiji. Ista vsota bi veljala za vsakega novorojenega otroka. Denar bi bil otrokova last, varen pred ruželi. Če pa bi otrok s 16. letom dote še ne želel dvigniti, bi se obrestovala naprej kot nezasegljiva hranilna vloga.

Zakon bi imel za kmečko gospodarstvo najboljše posledice. Ne bilo bi prepirov in skrbi ob prevzemanju in izplačevanju dot. Bratje in sestre bi ob prevzemu posestva ne odšli praznih rok drugam, ker bi jim zavod, ki bi vršil to v imenu države, izplačal že prej

njihovo doto. Mladi gospodar pa ne samo, da bi ne čakal na dohodke s posestva in na doto svoje neveste, temveč bi sam prejel od države svoj del, ki mu ga je bil sporočil že oče ob — rojstvu. Dolgovi bi ne mučili mladih gospodarjev že v prvih dnevih samostojnega gospodarjenja, ampak bi se jim mogli zelo lahko izogniti. Kmetije bi postale trdne.

Zapisati moramo, da bi na ta način skoraj nihče ne bil za naše pojme »bogate« za kakih 30, 40, 50 tisoč dinarjev ali več, ampak bi se njihovo bogastvo nahajalo že v gospodarski trdnosti, gruntov, na katere bi jih popeljala usoda. Omeniti moramo še, da bi se tak zakon o obveznem zavarovanju za doto mogel pravilno izvajati le na podlagi predhodnega zboljšanja gospodarskega stanja na naši vasi.

F. C.

Uredništvo želi, da bi se k temu vprašanju že kdo oglašil in povedal svoje mnenje.

ozemlja in na pristanišča na vzhodni obali Rokavskega preliva napadalec oslabiti, pridobiti na času in vojno zavleči. Prišlo je tudi do pomorskih prask, pri katerih je sodelovalo tudi letalstvo. Vojna proti trgovskim ladjam traja z nezmanjšano srditostjo dalje.

Na angleško-italijanskem bojišču je bilo opaziti povečano delavnost italijanskih obo-roženih sil proti angleškemu brodogradu, a tudi povečano delavnost angleških letal proti italijanskim postojankam v Afriki. Pri Malti je prišlo do hudega spopada na morju, kjer so bile potopljene tri italijanske torpedovke, na angleški strani pa ena podmornica potopljena, nekaj ladij pa poškodovanih, kot objavljajo uradna poročila enih in drugih. V Afriki so bili srđiti letalski napadi. Vse to kaže, da se oba nasprotujoča si tabora zavedata, da se hitro bliža čas, ki je bil določen za začetek italijanske ofenzive proti Egiptu in da hočeta oba nasprotnika drug drugega ovirati pri končnih pripravah.

Na Kitajskem so bili večji boji, v katerih je bilo 20 kitajskih divizij zajetih. Na meji med Kitajsko in Indokino so se tudi že začele borbe za enkrat še manjšega obsega.

Zunanja politika

Novi dogodki, ki so nastali na jugovzhodu Evrope z vkorakanjem nemških čet v Romunijo, so v tesni zvezi — to so nemški in italijanski listi sedaj razodeli — z velikim italijansko-nemškim načrtom, da zgrabi-

Zbor naših fantov

V frančiškanski dvorani so se zbrali dne 20. oktobra dopoldne zastopniki fantovskih odsekov iz vse Slovenije, da prisostvijo 4. občnem zboru svoje Zveze, na katerem je predsedstvo podalo pregled in obratun plodnega prosvetnega in telesnovzgojnega dela v preteklem poslovnem letu ter sklepa-ke o vodilnih smernicah za bodoče leto. Dvo-rana je bila nabito polna.

Kmalu po 10. uri je otvoril zborovanje predsednik Zveze dr. Žitko z molitvijo in pozdravil vse navzoče. Poročila odbornikov so zaradi velike obsežnosti bila razposlana odsekom v posebni knjižici. Na občnem zboru je podal svoje poročilo predsednik dr. Žitko, ki je med drugim izvajal:

»Na lanskem občnem zboru smo skle-nili, da bomo letošnje leto posvetili vsestranski poglobitvi organizacije. Veliko odborov in veliko članov je storilo vse, da bi se or-ganizacija notranje razvila in napredovala, da bi sami še bolj zjekleneli svoje značaje. Posebne zunanje okoliščine, v katerih smo živeli preteklo leto in ki trajajo še danes, so zelo ovirale uspešno delo. Najmanj četrtina naših članov se je morala odzvati klicu do-movine. Ponosni smo, da so naši bratje to službo vršili požrtvovalno in vdano. Namen naše organizacije je, da mladino vzgaja in izobrazuje po načelih krščanske vzgoje. Te-mu končnemu cilju služi vse delo, duhovno-vzgojno, izobraževalno in telesno-vzgojno. Predsedstvo je pazilo, da je vse delo odgo-varjalo temu končnemu smotru.

Zveza je polagala veliko važnost na pra-vilno poslovanje, ki je šola za bodoče delo naših članov. Prav naša organizacija je uspo-sobila in dala ogromno večino mož, ki danes uspešno delajo po zadregah, po stanovskih organizacijah, po občinah in drugod.

Zveza posveča prirejanju raznih tečajev veliko pažnjo. Tako je tudi v pretekli po-slovnici dobila organizirala celo vrsto duhov-

niških, poslovnih, telovadnih, vaditeljskih in revizijskih tečajev. Zveza prireja vsako leto vodstveni tečaj, ki se ga udeležijo vsi člani predsedstva in podoborov pri centrali in drugi vidnejši delavci v organizaciji. Letos je ta tečaj bil na Rakovniku dne 15. in 16. ju-lija in ni noben važnejši sklep v Zvezi stor-jen, ne da bi bil temeljito in vsestransko ob-delan na vodstvenem tečaju. V letošnjem le-tu je bila Zveza zelo delavna na tiskovnem polju. Nastopila je pri vseh državnih in cer-kvenih slovesnostih. Prav posebno so mani-festirali fantje svojo vdanost 6. septembra t. l., ko so se zbrali v Ljubljani v takih mno-žicah, da je Ljubljana ostrmela. Omeniti je treba tudi nastope tekmovalcev v preteklem letu, ki so pomerili svoje sile z drugimi tek-movalci in športniki doma in v zamejstvu. Finžgar Rudi, član FO iz Kroke, je postal na veliki skakalnici v Planici državni prvak v smuških skokih. Atleti pa so se odlikovali v zadnjem času na balkanijadi v Carigradu.

Organizacija je polagala vedno važnost na to, da je narodna ljudska organizacija, ki ima svoje temelje postavljene res v na-rodu kot celoti. Predsednik je končal s po-zivom, da mora biti članstvo pripravljeno, da izpolni letošnji program, ki je posvečen sodelovanju slovenske mladine ob nastopu vladanja našega mladega kralja.

Sledili so pozdravi zastopnikov oblasti.

Medtem je prišel v dvorano ljubljanski vladika prevzvišeni g. knezoškof dr. Rožman, ki so ga vsi navzoči kot velikega svojega pri-jatelja navdušeno pozdravili.

Veliki mladinski dnevi od 27. junija do 6. julija

Občni zbor je nato sprejel bodoči pri-redivni program, ki bo ves posvečen proslavi polnoletnosti našega mladega kralja. Prvi nastop bo 1. decembra, ko bo v Ljubljani

ta angleške postojanke v Egiptu z dveh stra-ni, in sicer iz Libije, kjer že stoji italijanska armada, in iz Palestine, kamor želi priti oborožena sila Nemčije in Italija skozi južno-vzhodno Evropo. Izvedba napadalnega načrta na angleško moč v Egiptu ter odstranitev an-gleške moči iz Sredozemlja, nalaga Nemčiji in Italiji, da poprej spravita pod svoje nad-zorstvo vse sredozemske obale južnovzhodnih držav, da jih ne bi mogla Anglija vporab-ljati kot zavetišče ali oporišče. V glavnem gre tukaj za Grčijo in Turčijo, ki bosta pozvani, da se Angliji odpoveata. Če bo diplomatsko prigovarjanje zadostovalo, večjih zapletljajev ne bo, če pa bi morala nastopiti sila, znajo priti hujši razvoji. Za ta primer naj bi slu-žilo tudi oporišče, ki ga je Nemčija sedaj dobila za svojo vojsko v Romuniji, ter ita-lijanske sile v Albaniji in armade, ki jih je Mussolini one dni pregledal v dolini reke Pada in v Julijaki krajini. Zaenkrat odloči-tev, kako se bosta Grčija in Turčija odločili, še ni padla. Soodločevala bo pri tem tudi Bol-garija. Listi so pisali, da bo odločitev Turčije in Grčije odvisna od stališča, ki ga bo za-vzela Sovjetska Rusija. Toda če na Sovjete čakata, sta se zmotili, kajti vse tako kaže, da bodo Sovjeti, ki razumejo, da je za nje naj-

bolje, ako ostanejo še naprej »nevtralnici«, le-po vztrajali v sodelovanju z Nemčijo in Ita-lijo ter skušali le od Turčije dobiti kakšen kos, ako bi prišla v zadrego, kakor so to lepo izpeljali pri Poljski.

Trenutno bi se položaj na jugovzhodu dal opisati kot mirnega, toda ako bi Turčija in Grčija pokazali voljo, da nudita kakšno pomoč Angliji, bi velesile osišča to prepre-čili z orožjem v roki. Postojanke v Romuniji, na Črnem morju in v Albaniji so za to pri-pravljene.

Na tihomorskem prostoru gre razvoj svojo pot naprej. V preteklem tednu je na-petosi med Japonsko na eni, Anglijo in Ame-riko na drugi strani spet zelo narasla zaradi tega, ker so Angleži spet začeli pošiljati Ki-tajski orožje skozi Birmanijo (Birmo). Ame-rika se hitro pripravlja, kajti za njo je važno samo to, da ali angleški imperij ostane, ali pa da ona sama postane njegova nasled-nica na Tihem morju in ne kdo drugi, in da se v Evropi in Afriki ne stvori kakšna ve-lika politična in gospodarska skupnost, ki bi se za ameriško trgovino mogla zapreti. To so razlogi, zaradi katerih se Amerika pri-pravlja za vstop v vojno.

Zoboboljšanje odstrani

VERAMON.

Veramon se nadalje uporablja pri glavobolu, po ureveč zavitem niko-letu, pri bolečinah ran in bolestin menstruaciji.

Zavijki z 2 tabletama in z 10 ter 20 tabletami se dobe v vseh lekarnah.

VERAMON

Oglas reg. pod B. Br. 31896 od 5. XI. 1938.

mladinska akademija, odseki pa prirede po vsej Sloveniji slavnostne akademije.

Nato bodo v februarju smučarske tek-me, v marcu reprezentančna akademija v Ljubljani, ki se ponovi z nekaterimi točka-mi v Mariboru, Celju in Novem mestu. Od-seki prirejajo 9. in 25. marca odsekovne aka-demije, katerih namen je priprava in pod-pora oz. kritje stroškov (kroj, hrana, vožnja) najpotrebnejšim članom.

V aprilu 1941 bodo tekme za orodno prvenstvo ZFO in splošne okrožne tekme. Tekmovalna tvarina bo državljanska vojska in predpisana telovadna in športna ob-ov. Tekmujejo člani in naraščaj.

V maju in zaključno do 8. junija so okrožne telovadne prireditve s predpisanim programom. Zaradi ozko odmerjenega časa in malih okrožij so dovoljene tudi skupne prireditve več okrožij. V teh mesecih so tudi skupne prireditve več okrožij. V teh mesecih so tudi izločilne tekme po podvezah za po-sameznike in vrste in oddelke v telovadbi in drugih športnih panogah za zvezne tekme ob mladinskih dnevih.

Dne 27. do 29. junija bo na Stadionu na-stop naraščaja s tekmami. S tem se pričnejo veliki mladinski dnevi, ki bodo po pripra-vah in številu nastopajočih prekosili vse do-seďanje prireditve v Sloveniji in v državi. Od 29. junija do 5. julija je veliko taborenje mladcev blizu Ljubljane. 4.—6. julija bodo glavni mladinski dnevi. Na Stadionu bo ve-lika nočna akademija. V teh dneh so tekme članstva, zborovanja, spreved, sv. maša in glavni nastop, kjer bo nastopilo članstvo in naraščaj.

Po 6. juliju so odsekovne prireditve z okvirnim programom.

6. septembra pa se pokloni ob prevzemu vladarskih poslov Nj. Vel. kralju Petru II. velika deputacija z izjavo vdanosti.

KAJ JE NOVEGA

Spomina škofa Barage

Družba za širjenje vere je ob letošnji misijonski nedelji priredila v naši Ljubljani, v sredi Slovenije, širi proslavo v počastitev in spomin slovenskega misijonarja, indijanskega škofa Friderika Barage. Prva prireditev je bila že v soboto zvečer v opernem gledališču, kjer so se v nedeljo vrstile še tri proslave, ki so bile prav dobro obiskane in je bil uspeh zelo povojen. Splohna prireditev je bila namenjena srednješkolski mladini. Uvodni govor je imel salezijanski duhovnik dr. Andrej Farkaš, ki je v zbranih in vznešenih besedah očrtal življenje in stremenje velikega škofa-svetnika v ljubi Barage — vzor mladini. Sledili sta nato dve igri.

Nedeljska dopoldanska proslava v operi je bila namenjena v prvi vrsti nežnim srcem

mladine. Gledališče je bilo zasedeno do zadnjega kotička in sedeža. Viharno je mladina ploskala mnogim lepim prizmom. Popoldanska proslava pa je bila namenjena odraslim, posebno onim, ki so zvečer zadržani in niso mogli prisostvovati glavni in končni proslavi.

Večerna proslava se je pričela kmalu po 20. Ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman je slavil Barago kot škofa-svetnika in očrtal njegovo misijonsko delo. G. ban dr. Marko Natlačen pa je očrtal velik kulturni, politični in gospodarski pomen škofa Friderika Barage. Večerna predstava je bila polna odličnega občinstva in zastopnikov raznih ljubljanskih korporacij, društev in verskih organizacij.

OSEBNE VESTI

o V 90. leto starosti je stopil biseromašnik g. Molj Janez, upokojeni župnik v Kamniku. Bog ohrani jubilačo do skrajnih mej človeškega življenja.

DOMAČE NOVICE

d Banska uprava je izrekla svoje razsodbe o spora gradbenega delavstva in podjetnikov zaradi mezd. Nove mezde, ki so šlopile 11. oktobra v veljavo, so določile takole: za pomožne delavce nad 18 let na 5.75 v I. draginjskem razredu, v II. na 5.25 in v III. na 5 din. Za kvalificirane delavce s prakso do 12 mesecev so mezde po 6.50, 3 in 5.50 din, za kvalificirane več ko 12 meseci prakse pa po 7.50, 7 in 6.25. Te mezde veljajo tudi za javna dela.

d Plačevanje kmetijskih dolgov. Iz uradnih podatkov Privilegirane agrarne banke je razvidno, da najbolj plačujejo dolgove kmetije v Sloveniji, najslabše pa na Hrvaškem in v Bosni.

d Ise 31. oktobra še lahko zmenjate stare kovance za 20 dir za nove. Torej — pozor!

Poključite škodljivce in bolezn

na slivah, v sadovnjaku, v kačkah in drugah sadovnjakih, vsehovratno gozdom v listah, stanovaljih, na valih oblačilih, hitro goho itd. Izključno s preizkušeni in zanesljivimi sredstvi, ki jih na Vašo zahtevo sestavlja: poobl. agr. Ing. Prezelj, specialist za rastlinske bolezni (fitopatolog), Ljubljana, Wolfova 3, tel. 34-78.

Za zimске večere. — Zimske večeri družijo po večini naše slovenske družine okrog naših starih staršev, stricov itd., ob kramljanju jim mineva čas. Tudi zabava se v zimskih večerih prične. — »Slovenčev koledar« bo posrbel za primerne coprnice, ki jih bo vsakdo lahko delal v krogu svojih dragih. — Naročite koledar, za naročnike »Domoljuba« stane le 10 dinarjev.

d Tudi TPD je svisala mezde. V torek, 15. oktobra, so bila pri generalnem ravnanstvu Trboveljske premogokopne družbe v Ljubljani mezdna pogajanja za prilagoditev

plač porastu draginje, ki so bila uspešno zaključena. Z veljavnostjo od 1. oktobra 1940 je TPD priznala nove temeljne mezde, ki znašajo: v I. kategoriji 56.25 din, v II. kategoriji 50 din, v III. kategoriji 46 din, v IV. kategoriji 44 din, v V. kategoriji 34 din, kar predstavlja novo zvišanje od 10—21%. Nadalje je zvišala akordne tarife in funkcijske doklade, na katere je do sedaj plačevala 25% doklado, za nadaljnjih 10%. Za delavstvo apnenic so se določile nove dnevne mezde, in sicer: I. kategorija 45 din, II. kategorija 46 din, III. kategorija 44 din, IV. kategorija 34 din. Poleg tega je bilo rešenih v prid delavstva še več vprašanj.

FRANZ JOSEF GRENCICA

Kdo ne modruje o zunanji in notranji politiki sprito tolikih tako nenavadnih in važnih dogodkov. »Slovenčev koledar« nam bo nazorno pokazal pota, ki so dovedla do vseh neštevilnih zapetljajev do vojske, do stanja, v katerem živimo danes z zanimivim člankom o zunanji in notranji politiki. — Naročite koledar čimprej. — Za naročnike »Domoljuba« stane koledar le 10 din, za nenaročnike pa 28 din. Kdor pa se nanovo naroči na »Domoljub« in ga plača za celo leto 1941, lahko dobi koledar tudi za 10 din. Pričinite novih naročnikov!

d Za sadjarstvo. Trgovinski minister dr. Andres je izdal odlok o tem, da se odobri znesek 44.950.000 din za podpiranje sadjarstva, kakor predlaga Privilegirana izvozna družba. Denar bodo porabili za zidavo skladišč za sadje (10 milijonov), za zidavo sušilnic za sadje (3 milijone), za zatiranje uši na slivah (3 milijone), za zatiranje uši San Jose na jabolkah in drugem sadju (2.5 milijona), za zatiranje bolezn in škodljivcev (7.500.000), za razdelitev sadjarskega orodja med absolvente

sadjarskih tečajev (400.000), za premije (500 tisoč), za podpiranje produkcije sadik (500 tisoč), za zidavo združenih vinjskih kleti (6 milijonov), za ustanovitev znanstveno-poskusnih zavodov (10 milijonov), za propagando v tisku (200.000), za ugotovitev ekoloških tipov sušilnic (100.000), za delovanje strokovnega odbora na terenu (100.000), za imenovanje strokovnega in ostalega osebja (300.000), za nepričakovane stroške in razno (200.000).

KADAR potujete v Ljubljano, oglasite se pri stari firmi F. CUDEN nasproti frančiškanske cerkve, kjer dobite dobre BUDILKE, stenske URE, lepo zlatino, žepne in izpisne URE.

d Tako cene, kako pa plače? V preteklem septembru so se cene na domačem trgu dvignile za novih 6.7% usprav cenam od avgusta. V primeri z lanskim septembrom so letos cene za celih 78% višje. Te podatke je objavil oddelek za gospodarska proučevanja v Narodni banki. Zanimivo pa je, da so se bolj podražili predmeti, katere mi izvažamo, kakor pa tisti, katere uvažamo. Najbolj so se cene dvignile pri živini in rastlinskih proizvodih.

d Pri zaprtju ali pri motenj v prebavi vzemite zjutraj na tečje kuzarec naravno »Franz-Josef« vode.

d Svoje sedemdesetletnice je praznovala ono nedeljo ljubljanska prostovoljna gasilska četa.

d Kako se bo razdeljevalo jedilne olje v državi. »Jugoslovanski kurir« poroča, da bo do predpisa dokončnega načrta o razdelitvi jedilnega olja v državi dodeljevalo olje za ozemlje banovine Hrvatske, dravske banovine in dela vrbske banovine zapadno od reke Vrbas zajedniške predelovalce olja v Zagrebu, za vse ostalo območje v državi pa zajedniški predelovalci oljarie v Beogradu. Te zajedniške bodo razdeljevale olje zadrugam, aprevizacijam in trgovcem postopoma po razpoložljivih količinah ter upoštevajoč njih dejanske potrebe. Da bi se preprečilo kopičenje blaga pri posameznikih, bodo morale zadruge, aprevizacije in trgovci gledati na to, da svoje odjemalce in potrošnike postopoma založe s potrebnimi količinami in v skladu z razpoložljivimi količinami.

d Triški »Il Piccolo« objavlja dne 11. oktobra čopi svojega begradskega dopisnika Gina Tomajuolija, ki govorec o položaju nemške narodne skupine v Jugoslaviji, piše med drugim naslednje: »Predsednik vlade g. Cvetković je te dni sprejel zastopnike nemške manjšine v Jugoslaviji, s katerimi se je razgovarjal o važnem vprašanju starnjene nemške manjšine v Vojvodini, kjer živi okrog 650.000 Nemcev. (Toliko je nekako Slovencev in Hrvatov v Italiji.) V zvezi s tem razgovorom mislijo v Beogradu, da bo v Jugoslaviji manjšinski režim kmalu spremenjen v korist nemške narodne skupine. Do sedaj so Nemci živeli v režimu, ki so ga predpisale mirovne pogod-

CVIČEK pravi dolenzaki dobite v Centralni stanovi v Ljubljani.

be. Sedaj pa bo, kakor pravijo, jugoslovanska vlada nemški manjšini priznala, da se sama upravlja v občinah in okrajnih glavarstvih Vojvodine, kjer imajo Nemci večino. Službo obdinskih namestencev, kot so tajniki, zdravniki, učitelji, bodo v teh občinah prevzeli Nemci. Nemški jezik bo po teh krajih sprejet kot

enakopraven v šolah in pri sodiških. Posebni nemški delegati bodo posredovali med manjšino in osrednjo vlado. Priznana bodo nemška kulturna, športna in verska združenja. V teh krajih bo ižajalo skupno 35 nemških listov in revij. Ta nova ureditev, ki se pripravlja, je precej podobna režimu, ki je bil uveden na Madžarskem in v Romuniji po razglasitvi dunajske razsodbe. Tako bo vprašanje nemških narodnih manjšin v obdobjevskih državah postavljeno na nove temelje.

d Zaradi prikrivanja pšenice je bil kaznovan z mesecem dni zopora in 60.000 din denarne kazni žitarski trgovec Orlesbacher iz Subotice. Mož je bil oblastem prijavil 15 vagonov zaloge, v resnici jo je pa imel 25 vagonov. Pred sodnikom se je mož izvijal, rekoč, da ni vedel, koliko ima žita na zalogi. Pač imeniten trgovec, ki se mimogrede lahko zmoti za celih 10 vagonov.

d 27 odvetnikov na Hrvaškem so je od povedalo odvetništvu in večinoma vstopilo v banovinsko službo. Brez advokata ne gre ne v politiki, ne drugod.

d Vsi, ki mnogo jedo in stalno sede in trpe zaradi tega prav pogosto na trdi stolici, naj pijejo vsak dan čisto karavne „Franz-Josefove“ grenke vode, ki se moru poprej segreti. Davno preizkušena in priznana „Franz-Josefova“ voda se odlikuje po svojem sigurnem učinku in prijazi porabi.

Opel. raz. 8. br. 36/74/23

d Vino bo dražje. Letošnja vinska trgata v Sloveniji bo zelo slaba. Tako se nam poroča iz ljutomerskega okraja, da že dolgo ni bila trgata tako slaba kot letos. Vinogradniki, ki so navadno pridelali do 90 hektolitrov vina, ga bodo letos pridelali komaj 14 hektolitrov. Proizvodni stroški vina so se zelo povečali. Nekateri vinogradniki trde, da jih bo letos mošt veljal po 2 din liter. Zato se bo moralo vino podražiti. Nekateri menijo, da bo letošnja cena vina od 16 do 18 in 18 do 20 din za liter.

d Iz Slavonije se poroča o odlični kakovosti letošnje koruze. Kmetovalci zahtevajo,

da bi oblasti čim prej določile cene, ker potrebujejo denar. Nekateri so že začeli prodajati koruzo po 125 do 140 din. — Po čem je pa sedaj koruza, oziroma koruzna moka?

d 40 vagonov sardel so ujeli ribiči zgolj z vodah srednje Dalmacije.

d 591 oseb je bilo v vsej državi kasnovanih septembra meseca zaradi prestopkov proti uredbi o pobijanju draginje in proti uredbi o preskrbi vojske in prebivalstva s hrano.

p »Hrvatski dnevniki« piše, da se mora proračun banovine Hrvatske povečati in da je potrebno, da se dodate banovini novi dohodki. Praksa da je pokazala, da nekateri sedanji viri ne zadostujejo, zlasti pa da so dale premalo trošarine, ki niso mogle dati proračunskega zneska v višini 130 milijonov dinarjev.

n Smrtje se je ponesrečil v novem rudniku v Črešnjicah pri Celju 45-letni radar Znidar Antor. Pokopala ga je pod seboj velika plast premoga, ki se je nenadoma odtrgala.

Novi grobovi

n Umrli so: v Okoslavcih Andraž Jurkovič, v Plenini pri Rakeku posestnik Anton Urbas, v Mariboru učiteljica v p. Ana Serbec, v Celju Marija Grah, v Novem mestu bivši dolgoletni šentjernejski župan Krhin Janez, v Celju višji sodni oficial v p. Gajšek Vincenc, v Rogasiki Slatini Ivana Gobec roj. Pohraški, v Dragomlju pri Domžalah znani gostilničar Jernej Grad, v Resi pri Vidmu posestnik Franc Kodela, v Hotiču pri Litiji Frančiška Penčur roj. Eric, v Teznem pri Mariboru Franc Sabeder, v Nomenju pri Boh. Bistrici Pepca Ogrin roj. Mulej, v Pucenih Marija Bajalo roj. Kuhar. — V Ljubljani so premili: Matija Znidaršič, Anton Pleško, dijak Franc Zbrizaj, dekletiv v p. Rudolf Petejan, Rozalija Železnik roj. Bitenc, škodlar Marija, Peter Zakelj in konservatorist Korošec Anton. — Naj počivajo v miru!

Omejitve v odpovedi stanovanj

Ministrski svet je na podlagi čl. 1. uredbi o spremembi obstoječih in izdajanju novih predpisov na predlog pravosodnega ministra predpisal uredbo o omejitvi pravic hišnih posestnikov glede odpovedi stanovanjskih in poslovnih prostorov. Uredba se glasi:

§ 1. Hišni posestnik sme odpovedati v najem dano stanovanje ali poslovne prostore v naslednjih primerih:

a) če stanovanje ali poslovni prostor potrebuje zase ali za oženjene sinove, oziroma omožene hčere za stanovanje ali za izvrševanje gospodarskih poslov;

b) če obstoji potreba, da se hiša podre zaradi zgraditve nove stavbe;

č) če najemnik ne plača dolžne najemnine najpozneje v roku meseca dni, računajoč to od dueva, do katerega je bilo plačevanje dogovorjeno, v kolikor s pogodbo ne bi bilo določenega kaj ugodnejšega za najemnika;

d) če najemnik uporablja ali izkorišča prostore v druge namene, t. j. v namene, ki so v nasprotju z njihovim pravičnim namenom ali s pogodbo, ali pa jih proti določbam pogodbe odda v podnajem, ali jih namenoma kviri, oziroma jih zanemari in uporablja tako, da se kvirijo;

e) če najemnik ali njegovi domači, ali pa podnajemniki v njegovem stanovanju nemoralno živijo, oziroma dopuščajo, da to drugi delajo, ali pa če s svojim vedenjem v stanovanju ali na dvorišču otežujejo v znatni meri hišnemu lastniku ali drugim najemnikom bivanje v dotičnem poslopju;

f) če bi bil najemnik ali kak član njegove družine na sodišču obsojen zaradi kaznivga dejanja, izvršenega v škodo hišnemu lastniku ali članu njegove družine, razen v primeru, če je bil hišni lastnik ali član njegove družine za kaznivo dejanje proti časti ali telesu izzvan.

§ 2. Vse določbe najemniških pogodb, ki so bil sklenjene ali se bodo sklenile in ki bi bile v nasprotju s predpisi iz prejšnjega paragrafa, se razveljavljajo.

§ 3. Določbe te uredbe veljajo v primeru prodaje poslopja tudi za novega lastnika.

§ 4. Odpovedi, ki so bile izvršene do uveljavljenja te uredbe, v kolikor do tega dne niso postale pravomočne, se bodo presojale po določbah te uredbe.

§ 5. Uredba stopi v veljavo na dan objave v Službenih novinah in njena veljavnost preneha po letu dni od dne, ko je stopila v veljavo.

In vsaka Aspirin tableta nosi „Bayer“-jev križ. „Bayer“-jev križ je edino jamstvo, da ste res dobili Aspirin. Ne pozabite nikdar, da ni Aspirina brez „Bayer“-jevega križa!

Opis: 100.000. 5. 11. 7357 od 21. marca 1940.

Lepo povesti in pesni bodo v velikem »Slovenčevem koledarju«, ki ga čimprej naročite. Lepo branje bodo spisal naša najboljši pesniki in pisatelji.

Ko bi malo manj pili

O slabih časih tožimo. Da tako slabih časov in tako težkih razmer še ne pomnijo, zatrjujejo stari ljudje.

Ni toliko važnosti v tem, koliko so naši časi slabši od tistih črednih starih časov. Za blažen vek, ki ga znajo stari ljudje tako hvaliti, nimamo mi prav nobene odgovornosti in nobene zasluge. Nismo mi krivi, če je nastopalo v tistih časih tako pomanjkanje, da je sosed sosedu njivo prodal za bielebe kruha. Tudi ni naša zasluga, če so ljudje v časih bolj v miru in slogi živeli. Bodočnost, ta je naša in v bodočnosti razvijmo vso svojo delavnost in vse svoje moči, da bomo prišli do pravih, ne samo pravičnijh, zlatih časov.

Premnogo ljudi je takih, da znajo samo »jamrati« in tako še drugim koražjo temljajo. Kako si vendar upamo tožiti o slabih časih, ko še zmeraj toliko damo za pijačo in nam ni na nobeno veselico in noben ples predaleč.

Poznam nekoga. Tarna, kako huda je za denar in kako neznoeno je življenje, ko je tako draginja. Pa zavije ta možakar vsaj dvakrat na teden v gostilno in pri kartah obsedi do jutra.

Seveda, ko tam zaigra in zapije toliko denarja, kako more imeti doma, en in njegova družina, vedno polno skledo in toplo peč.

Kmalu bo konec leta in številke v statistikah nam bodo zopet kot živa vest očitale, koliko denarjev smo to leto zapili. Če bi vzeli samo polovico od tistih zapitih milijonov din bi jih pridali k onemu denarju, ki smo ga dali za živež, mislim, da bi nanesla tista polovica približno toliko, za kolikor so se živila podražila.

Niš drugega ni treba kakor omejiti tiste veselice in plesu, za katere vidiš vabila na vseh zidovih in plankah. Pa še vsaj polovico manj bi pili in ne bo več treba vedno in vedno jadicovati o slabih časih.

Kdo je videl torpeda? — Prav malokdo. Sliko torpeda, njegov opis, kakor slike in opise drugih vrst orožja, na primer protiletalskega topa, težkega topa, magnetne mine, raznih ladij, bomb, aeroplanov itd. boste dobili v »Slovenčevem koledarju«, ki ga takoj naročite.

RAZGLED PO SVETU

Kakšne šolnine plačujejo pri Sovjetih

Bežija, 20. oktobra m. Dne 3. oktobra je celokupno čestopisje SSSR objavilo ukaz, s katerimi je vlada SSSR uvedla plačevanje šolnine v vseh srednjih in višjih šolah v sovjetski republiki. Ukaz se glasi:

»Upoštevajoč dvig materialnega stanja naroda in precejšnji prispevek sovjetske države za zidanje, organiziranje in vzdrževanje srednjih in višjih šol (vseučilišč), katerih stroški neprestano raste, smatra svet narodnih komisarijev SSSR za potrebno, da del študentov za pouk v višjih in srednjih šolah SSSR prevzame na samo delovanje naroda ter v zvezi s tem odloči:

1. Da se od 1. septembra 1940 za 8., 9. in 10. razred srednjih in višjih šol (vseučilišč) uvede plačevanje šolnine.

2. Da za učence 8.—10. razreda srednjih šol odredi tako razmerje plačevanja šolnine: a) v šolah v Moskvi in Leningradu, kakor tudi v prestolnih mestih vseh zveznih republik znaša šolnina po 200 rubljev na leto; b) po vseh drugih mestih in vaseh pa 150 rubljev na leto. Pripomba: določena šolnina za 8.—10. razred srednjih šol se nanaša tudi na učiteljske, tehnične, poljedelske in medicinske šole, kakor tudi štane drugih srednjih strokovnih šol.

3. Da za višje šole (vseučilišča SSSR) določi tako razmerje šolnine: v višjih šolah (vseučiliščih) v Moskvi, Leningradu in prestolnih mestih

zveznih republik 400 rubljev letno; b) v višjih šolah v drugih mestih 300 rubljev letno; c) v višjih likovnih, umetniških, gledaliških visokih šolah 500 rubljev letno.

4. Šolnina se plačuje v določenih šolah dvakrat letno, in to 1. septembra in 1. februarja. Pripomba: za prvo polje leta 1940-41 se mora šolnina plačevati najkasneje do 1. novembra tega leta.

5. Šolnina privrstoletov v srednjem in višjih šolah je manjša za polovico.

6. Odreja se, da se od 1. novembra 1940 odbrže stipendije samo listim dijakom in učencem tehničnih šol, ki imajo odličen uspeh.

Uvedba in plačevanje šolnine v SSSR je začela predvsem liste sovjetske sloje, ki imajo otroke v šolah in katerih mesečni dohodek je izpod 300 rubljev in vse tiste učence, ki mesečno nimajo večjega dohodka od 1000 rubljev.

Tako veliko šolnino bodo mogli samo otroci aktivnih lastnikov sovjetske vojne in visokih državnih sovjetskih funkcionarjev ter funkcionarjev komunistične stranke. S tem se bo možnost šolanja mladine omejila samo na materialno boljše situirane sloje sovjetske države. Zaradi uredbe, po kateri bodo odšli mogli dobiti državne stipendije samo dijaki, ki so v šoli pokazali odličen uspeh, bo moralo šolo zapustiti več sto tisoč učencev srednje tehnične šole in si bo moralo izbrati drug poklic.

BOLGARIJA

s Kmetijska štiriletna. Vrhovni bolgarski gospodarski svet, ki je posvetovalni organ bolgarskega kmetijskega ministristva, je zaključil svoje razprave o izvedljivosti štiriletnega načrta za kmetijstvo, ki ga je izdelalo bolgarsko ministristvo. Ta načrt naj omogoči organizirano vodstvo kmetijske proizvodnje Bolgarske ter dobro prodajo kmetijskih proizvodov.

Predvsem predvideva načrt, da se zboljša kakovost za izvoz določenih predmetov. V ta namen se bodo bolgarski kmetovalci postavili, kako se trga sadje, ne da bi pri tem trpelo. Sadjerejci se morajo naučiti, da bodo sadje pakirali tako, kakor to zahteva tujina. Naučijo se bodo kmetovalci pončevali, kako se najbolje vkladišča sadje in površina. Posebna pažnja se bo posvečala gojitvi namiznega grozdja. Gledalo se bo tudi nato, da se zboljša kakovost vin ter se bodo v ta namen ustanovile velike vinske kleti. Bolgarska bo torej skakala s kmetijske štiriletno predvsem zboljšati sadno proizvodnjo.

NEMCIJA

s Ker vlada strogo red. Tokom prvega bojnega leta so se cene v Nemčiji povečale mnogo manj kot v kateri koli drugi evropski državi in tudi znatno manj kot prve leto svetovne vojne. Takrat so urasle cene poljedelskih proizvodov v trgovini na debelo za 57%, cene industrijskih surovin za 41%, cene življenjskih potrebščin v drobni trgovini pa za 52%. Sedaj se v Nemčiji v vsem poslovanju cene le za 3,9%, kar pomeni, da se ne v prvem letu svetovne vojne dvignile cene dvanaestkrat več kot v sedanjih vojni. — Uradno poročajo iz Berlina: Sprito je zanikanje poročila, da Jugoslavija baje sodeluje v pogajanjih s Anglijo, Turčijo, Sovjetsko Rusijo in Grčijo, zaradi česar bi se jugoslovansko-nemški od-

nosi spremenili in bi bila Jugoslavija potegnjena v sedanjo vojno, prisiljena nemški glavni in pekrainski listi članke, v katerih poudarjajo, na med Jugoslavijo in Nemčijo ni nobenih zapletov, niti jih ni treba pričakovati. Tisk posebno poudarja, da se nemško-jugoslovanski odnos že leta in leta razvijajo tako, da ni nobenega razloga za vznemirjanje in da ni nobenih vprašanj, ki bi mogla dovesti do kakršne koli izpremenbe v nemško-jugoslovanskih odnosih.

ITALIJA

s Razna. Vojna dejanja italijanske oborožene sile je treba označiti kot ogromen prilog italijanskega orožja v skupnem boju proti Angliji. Uspehi italijanskega letalstva in brodovja na Sredozemskem morju so ogromni. Če zahodna vojska ne napreduje proti Egiptu, se tega krive težave zaradi podnebja. Bili in oskrbovanja z vodo, pravi »Corriere della Sera«, ne razpravlja o razliju na egiptovskem bojišču.

AMERIKA

s Iz govora državnega predsednika. — Predsednik Roosevelt je imel v državi Ohio velik govor, ki so ga prenašale vse radijske postaje. V svojem govoru je naglasil, da si cej Združene države ne žele vstopiti v vojno, da pa bodo oboroževanje nadaljevale, ker je popolna oborožitev najboljša obramba. Združene države zahtevajo popolno svobodo plovbe po Atlantskem in Indijskem oceanu, in ne morejo v tem oziru prav nič odnehati. Združene države bodo vedno vztrajale pri svoji stari preizkušeni politiki, in od te jih nič ne more odvrniti. Nobena sila, nobene grožnje in nobene diktature in nobene zveze diktatorskih držav v Evropi in Aziji, ne morejo odvrniti Združenih držav od njih jasne poti. Odločitev je že padla. Če se govori, da Ame-

rika ni ogrožena, da nihče nič proti njej ne misli podvzeti, Amerika na podlagi dejstev takšnim zagotovilom ne more verjeti. Roosevelt je nato govoril o junaški obrambi Anglije in naglasil, da bodo Združene države, še nadalje nudile Angliji vsu možno podporo. Svoj govor je zaključil z izklicom: Živela demokracija! Rooseveltov govor je napravil v vsej Ameriki najmočnejši vtis. Brazilija in Chile sta že sporočile, da dovolita Združenim državam Severne Amerike, da sgradijo v obeh državah, svoja pomorska in letalska oporišča. Urugvajski predsednik je hrabro javno testiral Rooseveltu k njegovemu govoru, ter mu sporočil, da pozdravlja njegovo akcijo za skupno obrambo demokracije. Posebno navedeno se sprejeli Rooseveltov govor sereda v Angliji.

DROBNE NOVICE

Japonske se začeli zapuščati v velikem številu ameriški državljani.

3000 najpogostejših tankov po kmalu do gotovljenih na račun Nemce v Združenih državah.

Kad 7000 japonskih vojakov je padlo v kordonski bitki, ki se je vršila te dni s Kitajci med Šanghajem in Hankowom.

Sporazum o razorožitvi Azijanskih sukov je bil oni dan podpisana med Finsko in Sovjetsko.

Dveletni mitingov nemških Zdravcev iz kmetov je omogočila, da so se podrti angleški načrti za izstradanje Nemčije, je govoril Hitler.

20. novembra prišlo v japonskem Tokiu slovesnosti za prošnjo 2500 letnice japonskega cesarstva.

150.000 nemških vrstov je pretekli teden popluzilo 16 milijonov moških v Združenih državah, ki spadajo pod določila o obvezni vojaški dolžnosti.

V španjski Barceloni je bil ustreljen po obsodbi sodišča predsednik katalonske vlade Companys, ki se je v državljanski vojni pridružil rdečim.

Romunske oblasti so ustvarile list »Kurier Polsky«, glasilo poljskih beguncev v Romuniji.

Učitanje nemških vojaških oporuk v Romuniji je lahko neuporabno proti Sovjetsko ali pa proti Turčiji ugostijo turški listi.

Jugoslavija potrebuje letno za poldrugo milijardo evropskih surovina.

V Demarški bojni vojni Sovjeti 12 polnih divizij, tri divizije konjenice, pet polkov težkega topništva in 11 motoriziranih edinic.

Sovjetske oblasti so izvele iz Černovic vse civilno prebivalstvo; v hišah so sovjetski oficirji.

Nemške zaloge benzin so danes za milijon ton večje kakor v začetku vojne, trdijo Nemci.

Trnje pritožniški vrečki v Romuniji so se vneli, a so s pomočjo nemških vojakov požar pogasili.

Šolnine so spet uvedli na vseučiliščih Sovjetske Rusije.

Sovjetska Rusija razen Turčiji, ne bo dovolila nobeni drugi sili, da nadzoruje Dardanelce in Bospor, trdijo v Moskvi.

Eno milijardo funtov za nadleževanje vojne je ponovno dovolil angleški parlament.

Na važne razgovore je prišel v Egipt angleški vojni minister Eden.

Ne zamudite izredne ugodnosti!

Naročniki „Domoljuba“

na skupen naslov: naročite „Slovenčev koledar“ takoj pri poverjenikih!

na svoj naslov: naročite „Slovenčev koledar“ po položnici, ki je priložena in plačajte tudi naročnino za „Domoljuba“!

„Slovenčev koledar“ za l. 1941

bo za vsakega nadvse koristna knjiga

Zlasti bo dala poudarka celostranska reprodukcija v treh barvah v bakrotisku »Goriške Marije« slikarja Rika Debenjaka,

ki je meč vsemi, ki so to sliko videli, gotovo vzbudila občudovanje in na vsakega napravila nepozaben vtis.

Koledar bo 23x30,5 cm velike oblike, t. j. skoraj toliko, kakor oblika »Domoljuba«. Koledar bo obsegal ca 200 strani.

S koledarjem hočemo dati naši deželi nadvse koristno knjigo, ki bo vsakemu na preprost in sijajen način prikazala, kar je treba vedeti o zunanji in notranji politiki, o gospodarstvu, o davkih, o vojski, o obrti, o varčevanju, o zvezdah, o raznih starih merah, o cerkvi, o šoli itd., itd.

V koledarju bo zemljevid vsakega sveta in vse Evrope, kakor tudi mnogih držav, kjer so se odigravali zanimivi dogodki pretečenega leta. Pripravljeni smo, da teh zemljevidov do sedaj manjka v mnogih naših družinah in da bo zato koledar predstavljal trajno korist.

Za naročnike »Domoljuba« bo »Slovenčev koledar« le po 10 din za izvod.

Za nenaročnike teh listov pa po 28 din, kar je v primeri s drugimi podobnimi knjigami še vedno izredno nizka cena.

Da bomo mogli tiskati zadostno število izvodov, prosimo, da sporočite čimprej naročilo na ta »Slovenčev koledar«.

Prednaročila bomo sprejemali do 1. novembra 1940.

Kdor koledarja ne bo naročil, mu ne moremo zagotoviti, da ga bo dobil.

Koledar naročite po dopisnici na naslov:

»Slovenčev koledar« — Kopitarjeva 6, Ljubljana.

Naročite koledar pri naših zastopnikih v Vašem kraju.

Najbolj enostavno pa je, ako naročite koledar ob plačilu naročnine za časopis, na katerega ste naročeni, s tem, da nakažete na isti položnici, s katero plačujete naročnino, 10 din več in na zadnji strani srednjega dela položnice napičete, da pošljete 10 din več za »Slovenčev koledar«. Cena 10 din velja za »Domoljubove« naročnike, ki bodo naročili »Domoljube« tudi za leto 1941.

Novi naročniki naših listov dobe koledar lahko po 10 din, ako se naroče in plačajo enega naših listov, t. j. »Slovenca« za dva meseca ali »Slovenski dom« za tri mesece ali »Domoljube« za vse leto.

Nedeljski naročniki »Slovenca« lahko dobe koledar tudi za 10 din, ako predplačajo nedeljsko izdajo »Slovenca« vsaj za pol leta 1941.

Koledar bo imel veliko oglasno vrednost, saj bo to gotovo knjiga, ki jo bodo ljudje najbolj brali; zato vabimo industrijce, trgovce, obrtnike itd., da naroče oglase v tem velikem »Slovenčevem koledarju«!

Koledar bo izšel v začetku decembra t. l.

Pohitite z naročili na ta veliki koledar!

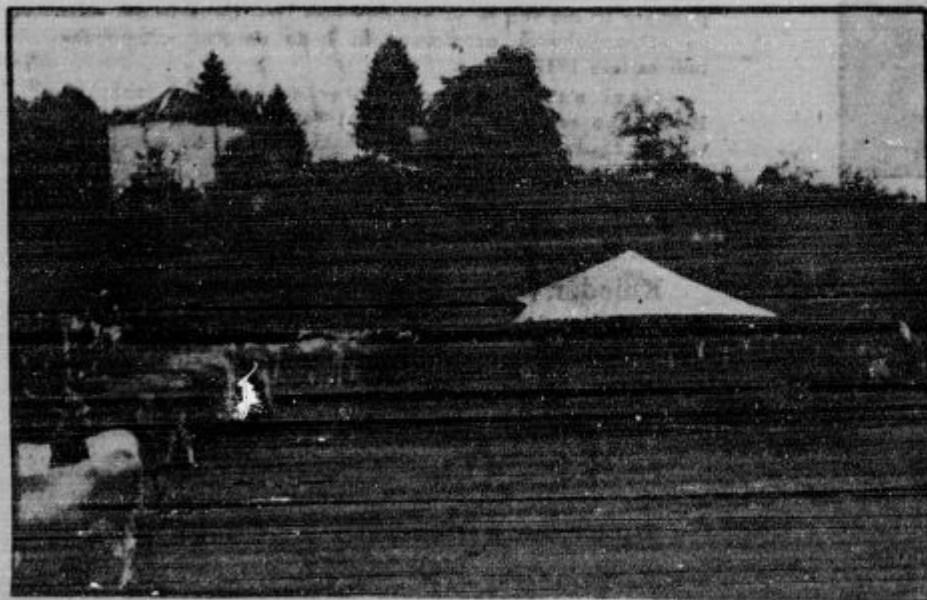
„Slovenčev koledar“
Ljubljana, Kopitarjeva 6

Pogled na belgrajski velesejem in na Belgrad

Predsednik naše vlade in vojni minister v Skoplju, ko sta se udeležila velikih svečanosti krsta jadranskih letal

Promovanje rodovniške živine na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu

Knežinja Piemontska na obisku na italijanski kraljevi ladji.

Nemški top ob holandski obali.

Za kratek čas

Pred sodnikom. Sodnik: »Obtoženec je obsojen na dosmrtno ječo!« Obsojenec: »Gospod sodnik, kpo...« Sodnik: »Nobene besede več! Sicer vam dodam še dve leti!«

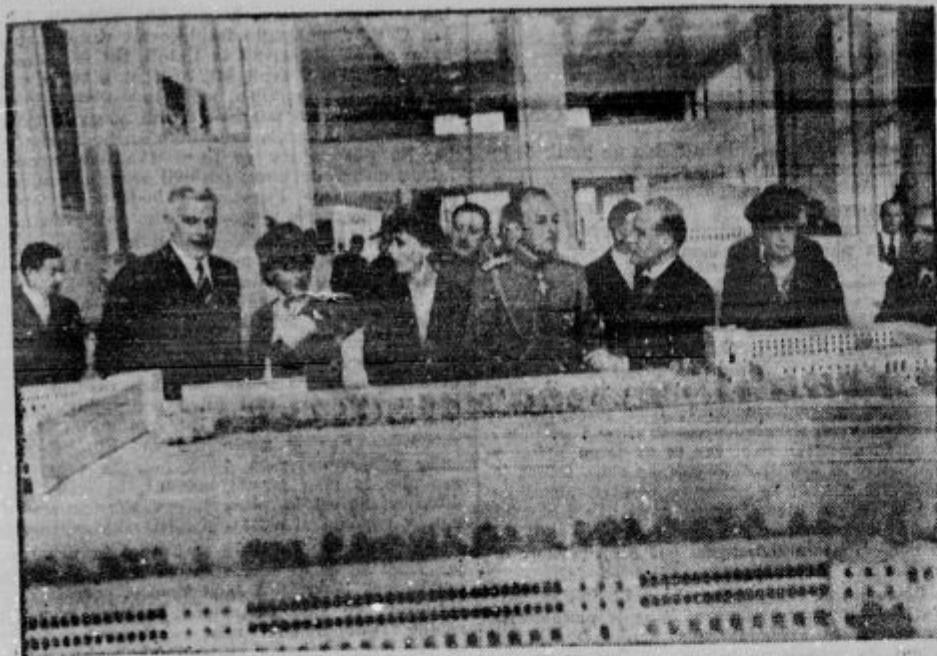
Priznanje. Se so plemeniti ljudje na svetu. Uredništvu sem poslal dve pesmi in glej, sedaj mi jih vrača celo troje.

Razlika. Zdravnik: »Nikar ne obupavajte. Tudi jaz sem imel v mladosti enako bolezen kot vi, a sem danes čil in zdrav.« — Bolnik: »Da, a vas je zdravil drug, zdravnik!«

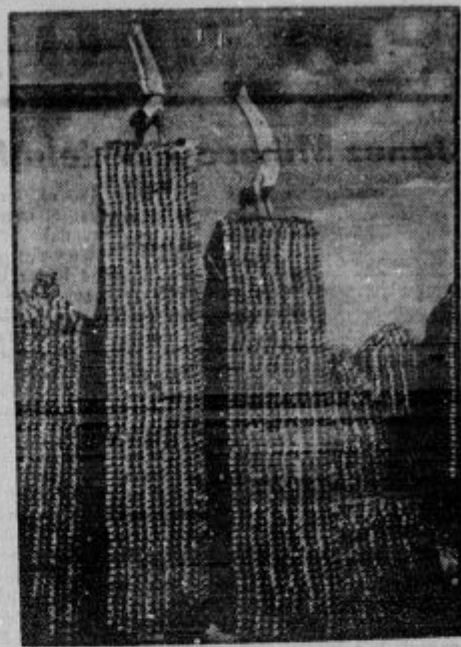
Na ženitovanjskem potovanju. Mlada zakonca sta na ženitovanjskem potovanju in sedita v gostilni. On vzhicheno: »Zdaj sva naposled ena oseba.« Ona: »Da, dragec, toda obed naroči za dva.«

Presenečenje. Resnično me veseli, Spela, da boste tudi po poroki pri nas ostali. Ali poznam mogoče vašega soproga? Kdo pa je ta srečnejši? »Vaš sin, milostljiva.«

Kupujte pri tverdkah, ki oglašajo v „Domoljubu“!

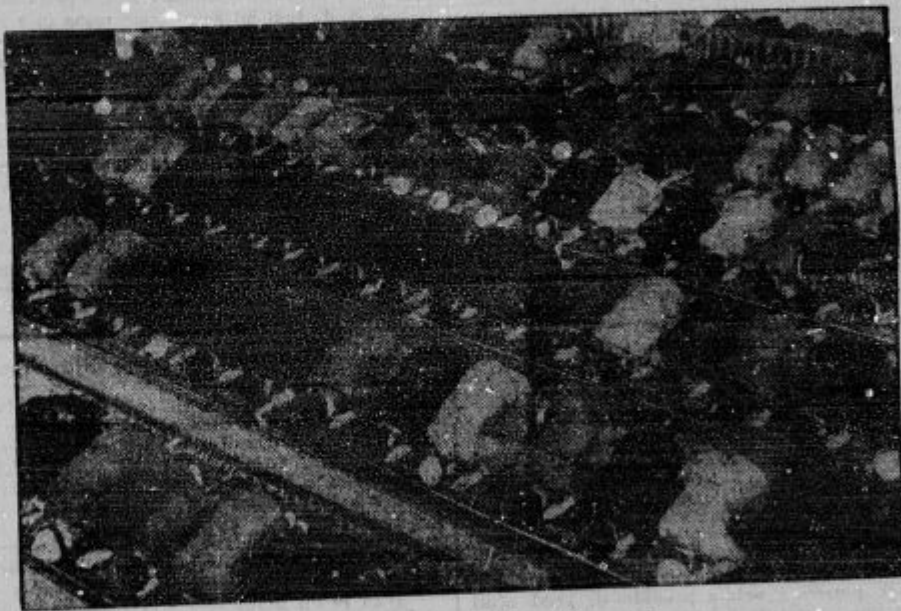
Nemški poslanik v Belgradu Herren je odprl razstavo o nemški sodobni gradbeni umetnosti v prisotnosti Nj. kr. Visočanskega kneza namestnika, kneginje Olge, kraljevih namestnikov in članov kraljeve vlade s predsednikom g. Cvetkovičem na čelu.

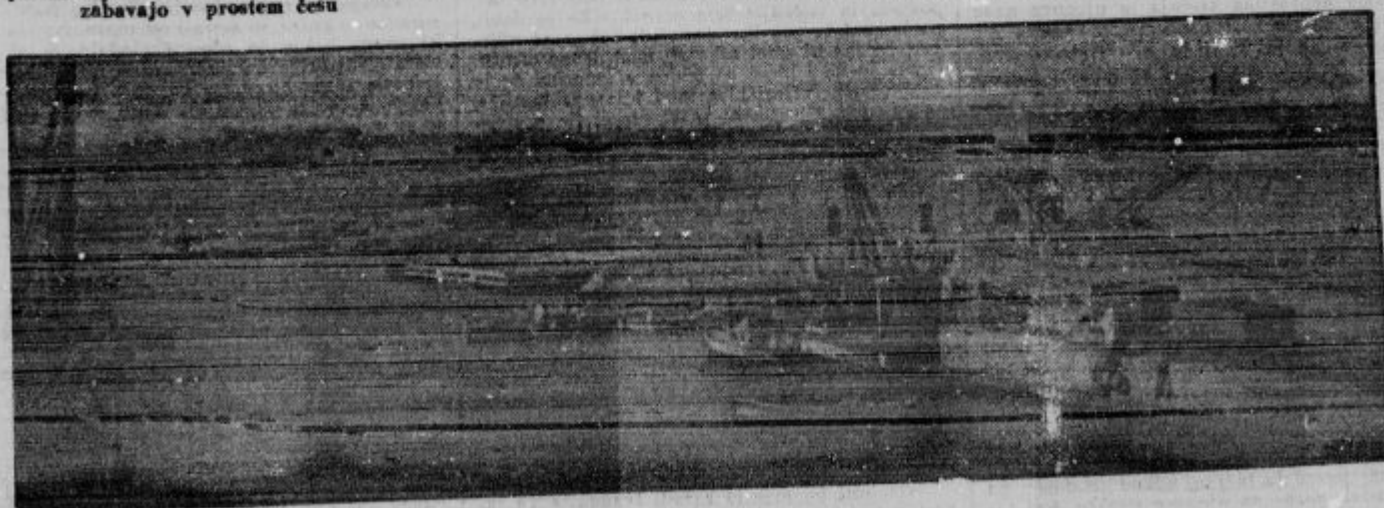
Japonski telovadci telovadijo na visokih lesenih skladovalnicah lesa

Italijanski vojaki na afriškem bojišču se takole zabavajo v prostem času

Muslimanski verniki v Kajru molijo za mir

V pristanišču Port Said ob Rdečem morju

PO DOMOVINI

Janez Mihevc - 80 letnik

Dne 18. oktobra je praznoval 80 letni-
ko rojstva naš vrli
Janez Mihevc, po
domače Pogorelec.
Kdo ne pozna na No-
trajskem tega moža,
zlasti rojaki onkraj
meje se ga dobro spo-
minjajo, kot bivšega
spediterja za Idrijo.
Močno se je slavije-
noce udeleževal v pre-
tekli dobi v javnem
življenju. Navdušen za
vsak napredek je bil
med prvimi ustanovi-
telji gasilnega društva, neumorno se je trudil, da
se je ustanovila dolenjelogaška fara, ter še danes
opravlja kiječarske dolžnosti. Veliko zaslug ima
pri ustanovitvi Prosvetnega društva. Do zadnjih
let je bil tudi član posojilnice, član občinskega
sodstva in občinski svetovalec. Dolgo vrsto let je
opravljal opravke cestnega načelnika. Tako in
enako ga vidimo povsod, kjer je bilo treba v dobi
razvoja organizacij in napredka prijeti nesebično
za javno delo.

Zdaj ko slavi svoj šestdesetletni jubilej v krogu
svoje številne in dobro vzgojene družine, mu ne
bi prisodili mnogo čez 60 let, saj še trdno opravlja
vsa dela na svoji močni kmetiji. Četudi mu usoda
v življenju ni prizanašala z bridkimi udarci, kajti
njegov sin prvenec je brez sledu izgubil v svetov-
ni vojni, drugega sina inženirja mu je ugonobila
na jugu države zločinska roka, je vendar vse to
trdote sprejel vdano v voljo božjo, ter pri tem ni
izgubil tvornih sil za napredek in dobro stvar.
Slavljence je tist g. ministra dr. Gosarja, žu-
pana Oblaka Gabriela, zborniškega svetnika za
TOI Škrlja, ter ima tudi druge svoje otroke
dobro vzrejene in oskrbijene.

Enako kot v mladih letih, se tudi sedaj v
starosti, ravna po krščanskih načelih, brez vseh
limbaraki:

OČIM

Povest iz domačega življenja.

»Ne kočar Brajdec, moj sin bo Breznik!«
Tako je ponovil večkrat v mislih sam pri sebi.
Kako bo to udeležil, tega še sam ni vedel.
S siko se ne bo dalo nič opraviti, to mu je bilo
jasno, in zvišala bi mu utegnila škodovati. Tu-
kaj je potrebna velika previdnost, pred očmi
mora imeti začetek in konec. Kar bo začel, mo-
ra izvesti tako, da mu ne pridejo do živga.
Ena sama nepravilna kretnja in njegove nade
bodo splavale po vodi.

Vprašal se je, kdaj bi bilo treba pričeti.
Nekaj ga je priganjalo, naj ne odlaš. Marica
doračja; dopolnila bo že skoro deseto leto. Vsa
dan je bolj razumna in razvita. Kar bi se dalo
danes še opraviti z lahkoto, bo morda jutri že
težavno in nevarno.

Kaj prav za prav namerava, tega se ni upel
glasno izgovoriti. Tajnost, spočelo v njegovem
srcu, je mogel samo čutiti: »Deklica mora izgi-
niti nekam, od koder se ne bo več vrnila. Od-
stranjena naj bo tako, da bo varno njeno živ-
ljenje. Krivde umora ne maram na svoji vesti.«

Manjkalo je še načrtov, kako se bo to zgo-
dilo. Pa so se pokazale ovire. »Kam naj jo spravi-
m?« je prišel v zadrego. Če bi jo vzel s seboj
kam daleč — na semenj ali na kako božjo pot
— bi bil zanjo tudi odgovoren. Kakšen hrup bi
nastal, ako bi prišel domov brez otroka! To bi
bilo nekaj za škodoljubne sosede!

Pa še nekaj drugega je spodbijalo vrednost
njegovega slabega načrta. Deklica bi se zatekla
k ljudem; povedala bi jim, odkod je doma, pa
bi jo poslali nazaj na njegove stroške. Kaj ta-
kega bi Orešci ne mogli nikdar pozabiti. V pest

kompromisov, ter ga vidimo redno ob prvih nede-
ljah v mesecu pri mizi Gospodovi.

Vai, ki slavljenca poznamo, mu želimo še
mного zadovoljnih let, in da bi se sedaj v živ-
ljenski jeseni, mogel mirno odpočiti od svojega
prejnjega plodnosa dela.

Iz raznih krajev

Raka pri Krškem. »Je pa davi slanca padlac.
Pa še kar zares je zadnje dni prijel mráz. Da le
ne bi zima še letos kmalu nastopila. Bo pač mar-
sikateremu gospodarju do kaj trda predla, kako
preskrbeti v tej draginji svojo družino s potrebno
obleko in obutvijo. Svoj čas je na jesen prišel v
hišo čevljar in vso družino pošteno obul. Danes je
zaradi sile razmer to prišlo iz »moder«. Marsikdo
je vesel, če ima v svoji »garderobi« par s obilki
obmetanih čevljev. — V krški bolnici je prošli te-
den končala svojo življenjsko pot Alojzija Obrž iz
»Kreparjac«.

Blagovica. V Blagovici se bo vrtil dne 28. okt.
živinski in kramarski semenj. Ker je pričakovati
obilo živine in raznega blaga, se kupei vljudo
vabljeni, da pridejo na semenj. — Županstvo ob-
čine Blagovica.

St. Gotard. Vse Hane FO obveščamo, da se
bo vrtil nocoj ob pol 8 ur v društveni dvorani
prvi redni sešatek. Stojimo v resnih časih in po-
trebno je, da tudi mi poprimemo resno in s novi-
mi močmi za delo, da dosežemo cilj, katerega
načrtu člani naše organizacije. Vasa član FO naj se
sestanka gotovo udeleži, s seboj pa povabi še fan-
te, ki niso člani, kateri pa želijo sodelovati pri
organizaciji. Bog živil — Tajnik.

St. Jernej na Dolcaonkem. V sredo 18. oktobra
1940. je mrtaški vojn naznanil, da je umrl bivši
šentjernejski župan Krlin Janez. Bil je vedno zve-
dega katoličan in se ni nikdar bal pokazati svo-
lega katoliškega prepričanja. Ne le, da je vsako
nedeljo izpolnil svojo krščansko dolžnost, tudi h
krščanski nauku je redno prihajal. Pogosto
se je tudi ob delavnih udeleževal sv. maše in
tam iskati moči za svoje življenje. Le doledno živ-

ljenje po smernicah, ki mu jih je dajala katoli-
ška Cerkev, je moglo izoblikovati v njem značaj,
ki so ga vsi spoštovali in ljubili. Bil je vedno ve-
sel, živ, pa v svoji kaljivosti ni nikogar ušljal.
Kako je bil priljubljen, priča tudi nenavadno ve-
lika udeležba pri pogrebu. Nosiči so ga fantje FO,
v spreduhu je igrala žalostinke šentjernejska god-
ba. Na pokopališču se je v iskrenem govoru v
imenu občine od njega poslovil sedanjí šentjernejski
župan Vide Franc. Bog bodi bogat plačnik
značajnemu moču, njegovi družini pa naše sočaje!

Zagorje ob Savi. V starosti 80 let je umrl v
Kotredelu po daljši bolezni bivši dolgoletni ko-
tredeški župan, posestnik in gostilničar Karel For-
te. Naj počiva v miru! — Na prostoru pred cer-
kvijo, kjer je trgovec Ivan Drnovšek napravil nov
prizidek namesto starega hleva, je tudi občina
svet izravnila in kanalizirala, da je sedaj okusno
prenarejen. — Po zadnji povodni razdrto pot in
iskarpo v Potočki vasi hitro popravljajo, da bo
delo do zime končano in pot spet dobra in upo-
rabna. — Ker je zanimanje za »Slovenčev ko-
ledar veliko, naj vsak, kdor hoče ta svojevrstni,
zanimivi in tako poceni koledar, ki stane le 10
dinarjev, naroči in plača kar v »Zadružnem do-
muc« v trgovini »Ljudske gospodarske zadrug«.

Sv. Gregor. Življenje je kratko in polno gor-
ja. Tako se je pevski zbor poslovil od svojega
nekdanjega tovariša Antona Modica, posestnika od
Maroltov, ko smo ga položili v naročje matere
zemlje. Pokoj njegovi duši! — Prosvetno društvo
se skupno s vodstvom gospodinjskega tečaja, pev-
skega zbora in ostalimi organizacijami pripravila
na proslavo 75-letnice rojstva dr. Janeza E. Kreka.
Obenem bo tudi 30-letnica ustanovitve gospodin-
jskih tečajev, ki je bila zamisel našega velikega
narodnega buditelja in organizatorja, ki se je ro-
dil na naši prijazni solnčni višavi. Da bo proslava
čim bolj pestra, so vabljeni k sodelovanju vsi, ki
uživamo sadove njegovega plodnega dela. — Na-
ročite takoj »Slovenčev koledar«, ki bo za vsakega
zelo koristen. Naročila sprejema naš farni zastop-
nik.

Prečana. Večer za večerom romajo iz naših stra-
skih in kalanskih gričkov delavni fantje in dekle-
ta k sestankom, telovadbi in k vajah na igre. Pa
tudi iz drugih vasi hitijo fantje in dekleta med
veselim petjem proti »Prosvetnemu domu«. Ob ne-
deljah popoldne se napolni naša žvornica z mladi-
no. Naše prečanske matere se zavedajo, kaj je ka-
toliška organizacija mladini, zato s veseljem po-
šiljajo svoje otroke v organizacijo. In kako z vo-

bi se mu smejali in brili norce. Niti tožba in
kazen bi jih ne ugnala.

»Druge možnosti pa ni...« si je belil glavo.
Spomnil se je, da so med otroki rade širijo na-
lezeljive bolezni. Davica in škrlatinka poberejo
mного mladih žrtev. Toda smrti si ni želel v
hišo. Utegnila bi mu ugrabiti sina, pastorki bi
pa morda le prizanesla. Take izgube bi ne mogel
prebolel!

Ali naj tedaj odneha? »Ne!« si je odgovo-
ril in ponovil: »Breznik bo moj sin, ne pa Braj-
dec! Kjer se je rodil, tam bo gospodaril!«

Ivan je bil tedaj šele v četrtem letu. »Živa
podoba svojega očeta,« je rekel vsakdo, kdor
je poznal Breznika kot otroka. Iste žive oči,
postava in vedenje. Šele prve hlačke je dobil,
pa je znal že pravilno govoriti. Bal se ni niko-
gar, čeprav ni smel zahajati med druge otroke.
Doma je imel igračo na izbiro, s katerimi se je
kratkočasil. Najrajši je imel lesenega konjčka,
vpreženega v vozček. Vaški otroci so se pože-
ljivo ozirali na Breznikovo dvorišče, kamor pa
niso smeli stopiti. Stefan je napodil vsakega,
kdor se je približal ograji.

Marica je ljubila malega Ivana kot svojega
pravega brata. Vodila ga je za roko, kadar sta
šla za očetom na polje. Pravila mu je otroške
dogodbice, kakršne je slišala v šoli. Deček pa
za take reči ni kazal preveč zanimanja. Kajne
ni maral za igračo; toda če je našel na tleh kak
denar, ga ni dal od sebe. »Dobro znamenje,« je
menil Breznik, ves zadovoljen. »Kar tako naj
ostane!«

Kadar ju je videl skupaj na dvorišču, mu
je začelo utripati srce z močnimi udarci. Dečka
je imel rad, zanj bi bil dal življenje. Ljubezen
do Marice pa je bila namisljena zaradi sosedov.
Pa tudi zaradi svojih tajnih načrtov je ni smel
čistiti. Vedel je, da mu sosede gledajo na prste.

»Izginiti bo morala zaradi Ivana...« Ta za-
vest mu ni bila prijetna. Zdrznil se je in nekaj
čudnega kakor strah ga je obšlo po vsem te-

lesu. Vsi ga je svarila, naj se ne podaja v
nevarnost. »Odneha, ne bo prav...« Za gro-
hom pridejo posledice... Miru ne bo več...
Pravica se bo maščevala... In po ušesih mu je
zavnelo: »Očim!« Dva glasu je začul v tej
besedi: opomin in povklo.

»Če ji prizanesem, bo Ivan to, kar mu pra-
vijo — Brajdec!« — Lakomnost in ošabnost sta
bili večji kot skrivnostno svarilo. Breznik ga je
trenutno zatrl, ni pa ga mogel zadušiti. Njegov
ljubni načrti so viseli med strahom pred
kaznjico in upanjem v bodočnost. Zanašal se je
na svojo moč in razsodnost; tu ga doslej še ni
ničče prekosil.

Zmagal je pohlep po imetju. Vsi pomisleki,
združeni z grozo, so morali odstopiti. Na slutnje,
ki so ga nekje še zmeraj glodale, se ni več
oziral. Naj pride kar koli, vse bo prebil s svojo
železno voljo. Sicer pa k zmuje pravica samo
onega, ki se ji da prijeti. Tudi če te zagrabi,
se ji še lahko izviješ.

Za god je dobila Marica novo obleko in za
nameček lepo darilo. V dokaz, da jo ima očim
res rad kot svojega pravega otroka. O kakem
strahovanju ni bilo govora. Deklica je smela
iti med sosede, kadar se ji je zljubilo. Toda sa-
ma; Ivan je moral ostati doma pod nadzor
stvom.

»Privadi naj se ljudem.« Očim je vedel, kaj
jo čaka. Misel na njeno usodo mu je večasi
privabila solzo. Smilila se mu je nedolžna žrtev.
Če bi se dalo priti do smotra po drugi poti, bi
spremenil načrte. Tako pa jih ni maral opustiti.

Usodni trenutek se je bližal z naglimi ko-
raki.

V.

Življenje v Orešju je potekalo mirno brez
kakega posebnega dogodka. Kakor večeraj in
danes, tako se je ponavljala teden za tednom
ista navadna pesem. Tujci iz oddaljenega trgu
se v preprosti vasi niso pogosto ustavljali iz

seljem prihaja naš duhovni vodja g. župnik med nas, ko vidi, koliko dobre volje je med nami. Da pa ne bi kdo rekel, da je to samo govorjenje, so lahko prebrali v našem delu. Na naš društveni praznik, t. j. na dan 27. oktobra ob 3 popoldne priredi naše »Prosvetno društvo« s sodelovanjem D. K. in F. O. igranje »Pri kapellici«. Na igranje vabimo vse člane in prijatelje. Pridite, da skupno počastimo naš lepi društveni praznik »Kristusa Kralja Pokazimo, da nam je res on pravi Kralj. Opozorjamo vse člane in članice, da se jutraj udeležijo skupnega sv. obhajila. Ti fanti in deklet v znamenju križa, bosta zmagala!

Snebrje. Dne 30. septembra je umrl v 77 letu starosti Anton Kastelic, pd Kumrov ata. Pokojnik je živel po načelu »Delaj kakor da boš večno živel, a molči kakor da boš jutri umrl«. Imel je lep pogreb. Blagi oče, počivajte v miru tam pri Dev. Mar. v Polju Domače pa tolaži Bog!

Svibna. Ker bo 26. oktobra minilo 20 let, odkar je naš sedanji šolski upravitelj Ivo Pečnik prišel prvič med nas in od tega dne deloval med nami celih enajst let, ter se je po devetih letih na prošnjo mnogih Svibancev zopet vrnil je naša dolžnost, da se ga kot jubilarja spomnimo. Koliko se je on trudil za povzdigo Svibna, pričajo lepo zasajeni vinogradi, drevesnice in trtnice, katere so se začele šele pod njegovim nadzorstvom vzgajati. Neutrudno je deloval med nami minula leta. Ni želel vzgajati samo mladine. Trudil se je tudi s fanti in močmi v zimskem času ter v kmetijsko nadaljevalni šoli izpopolnil to, kar je nujno potrebno vsakemu kmetu. Vsi jubilarju čestitamo in želimo, da bi ga Bog chranil med nami še mnogo let zdravega in zadovoljnega. Bog ga živi!

Javor nad Ljubljano. V četrtek dne 17. oktobra smo pokopali staroga Tomažetovega očeta iz Besnice. Umrl je v 78. letu starosti. Pokojnik je bil vzoren gospodar in dober družinski oče, saj je lepo vzgojil in prekrbnel 8 otrok. Bil je pa tudi dober katoliški mož in dolga leta skrben cerkveni ključar. Naj v miru počiva!

St. Vid pri Stični. V petek 11. oktobra se je pripeljala več ciganon mimo Velikega Gabra. Ker so bili ravno takrat orožniki iz St. Vida v Velikem Gabru, so začeli preiskovati, kaj cigani na svojih vozovih vozijo. Pa se je odtegnel eden ciganon od drhali in kmalu je začelo goreti gospodarsko poslopje Stepec Lovreta. Veliki Gaber št. 34. Ko so orožniki ogledali opazili, so poslušali cigane in šli na kraj požara. Cigani pa brž skočijo na vozove, udarijo po konjih in se odneljejo. Vsi sumijo, da je cigani zažgal, da bi odvnel pozornost od nje-

gove družbe. Cigani so res odšli. Stepec Lovro pa trpi veliko škodo. Zgorela mu je vso seno, štiri štante ajde, vsa koruza, ki je bila v kozolcu obsejena in mnogo orodja. Živino so rešili. Zavarovan je bil le za malenkostno vato.

Smartno pri Litiji. Ni še dolgo, kar je po naših krajih utihnil žalostni glas hupe reševalnega avtomobila, ko je razsajala epidemija meningitisa, ki je hvala Bogu ponehala. A pretekli teden je pa spet, in celo dvakrat, bilo slišati reševalni avtomobil v naši sicer zdravi vasi. Sedaj pa ni meningitis, temveč davica, ki je kar na hitro zahtevala dve deklici, in sicer eno staro 3 leta, drugo pa

Zahvala

Najprisrčnejše se zahvaljujem upravi »Domoljuba« za nakazilo

din 1000.—

požarne podpore. — Ostanem še nadalje zvest naročnik »Domoljuba« in tudi drugim ga bom vedno priporočal.

Mažgon Valentin
Martinj vrh 46.

13 let. — V našem »Domu« se je spet začelo pravo življenje in vrvenje. Občni zbor fantovskega odseka, deklškega krožka in Prosvetnega društva so se že izvršili. Fantje imajo svoje sestanke in telovadbo ob četrtih zvečer. Lepo bi bilo, da bi vsi dobri in pošteni fantje naše lare posekali fantovske večere, saj bo to njim samini v veliko korist. Prav isto velja tudi za dekleta. Te pa imajo svoje sestanke ob petkih, telovadbo pa v forkih. Vse dobro misleče starše pozivamo, naj radi pošiljajo svoje sinove in hčere v naše društvo kjer se pod nadzorstvom in dobrih duhovnih vodstvom vzgajajo za bodoče težko življenje. — Veliko zanimanje se kaže med naročniki našega časopisja za veliki »Slovenecv koledar«. Se enkrat: pohitite z naročili! Vaše. Letijo imamo pod streho. Na splošno je seveda slabša od lanske, zlasti pri pšenici, ječmenu ter koruzi. Bogato je obrodil na splošno oves, pa tudi s fižolom se moremo pohvaliti. Neki posest-

nik iz Peč je vsejal v kržatih 2 mernika ovsu, požel pa ga je 52 mernikov in še 1 voz zelenega pokosil. In komu je tudi krompir naredil, kolikor je mogel. V višjih legah je bil lep ter izdaten.

Bohinjska Bistrica. Pred par leti se je zopet poživelo pri nas vrtnarstvo in sadjarstvo društvo, katerega je ustanovil že pred več kot 30 leti gospod šolski upravitelj Humek. V nedeljo 13. oktobra pa so naši pridni sadjarji napravili razstavo domačega sadja. Razstava se je prav posrečila. Človek se je kar čudil, da se tudi v Bohinju gojijo tako lepa, rdeča jabolka in krasne rumene hruške. Truda je treba in potrpljenja, pa gre, so rekli. Tudi v Bohinju sadjarji ne smemo obupati. Sadjarjem želimo tudi v bodoče veliko sreče in vsestranskega razmaha sadjarstva in vrtnarstva, tako da bo ves Bohinjski spomlad okrašen s sadnimi cvetjem, jeseni pa z rdečimi jabolki. Vsem prirediteljem razstave so občani hvaljevali.

Veče pri Litiji. Spet je pokrita vsa zemlja ženo strogo krščanskega mišljenja. K večjemu počitku smo položili Križnik Ivano, po domače Curcovo mater. Naj počiva v miru — Letino namo precej slabo, edino krompirja je malo več. Hudo nas tare tudi draginja, saj marekatero stvar ni za denar ne dobiš. Namiznega olja že več tednov ni. — Fantovski ošek je prišel zopet z rednimi cestniki. Novi člani, vlijudo vabljajo!

Mettika. Trgator je minila. Nekateri vinogradniki niso dobili niti četrtino lanskega pridelka. Včasih je odmevala vesela pesem iz zidanic ko so prebali. Letos je vse tiho in vsak premišljuje, kako bo kril izdatku, ker ne bo vina za prodajo. Koruza je bila lepa in je dala odličan pridelek, enako tudi ajda. Hvala Bogu! — Banská uprava je nakazala 10.000 din kot podporo za popravilo občinske ceste Dražiči-Božakovo iz bednostnega fonda. S tem denarjem se bo pot lepo uredila, ker je bila že močno razbita in revni bodo nekaj zaslužili za zimo. Enakega popravila je nujno potrebna tudi pot proti Trem faram od banovinske ceste Dražiči-Mettika. — Pregled vozov in vprežne živine bo 3. novembra v Mettiki za občino Mettika in okolico. — Slovenecv koledar se lahko naročijo pri našem zastopniku v Mettiki.

Slovenske Kraljice. Oni petek jutraj smo po naših poljih in travnikih zagledali hudo slano, ki je padla v jasni, mrzli noči, znak, da je topla polovica leta minila. Kmalu bodo prišli vsi svetniki in rokavice bo treba natakniti, da prsti ne bodo otrpeli. Ljudje se že pripravljajo na zimo. Pridno

jemo ji je obetala vrsta vozov in truma ljudi, ki se je nekoga dneva pomikala po cesti z glasnim neumljivim govorjenjem.

Čuden sprevid je vodil mož zagorelega obraza, sedeč na čilem konju. Njegova obleka: kratke irhaste hlače, debeli gumbi na pisanem telovniku, visoki svetlo okovani čevlji, na glavi pa klobuk s širokimi okraji in s fazanovim peresom — vse to je vzbujalo pozornost med radovednimi vaščani. Posebno ženske so občudovale njegove črne lase, so se mu spredaj usipali na čelo in zadaj na rame.

Jezdec se je na roba vasiče zasukal s konjem in pokazal z roko na ravnino med vasjo in gozdom. Nato je krenil v označeno smer, kamor so zavili tudi vozovi in številno spremstvo. Tam so izpregli konje ter jih privezali v gozd k drevesom. Vozove so postavili v vrsto ob roba gozda.

Po kratkem odmoru so pričeli razkladati svoje ropotijo. Vsakemu je bilo odkazano svoje delo. Moški so kopali jame in postavljali drogove, ženske pa so razpenjale plahite za šotore. Težki zaboji so vsebovali različno pripravo. Kletke z živatmi je bilo treba razvrstiti po zanimivosti in velikosti. Najprej ptice, opice in kače, nato pa zverino. Skozi majhna okrogla okenska v drugem delu šotora so se videli znamenite pokrajine. Svetovna mesta, prizori iz vojne na morju, kjer so se potapljale ladje in dvigali valovi. Oder za igralce je stal na sredi v glavnem šotoru.

Kaj takega Orešci so niso imeli v svoji sredi. Kdor je količkaj utesnjen, je odložil delo in hitel na ravnino. Radovednost jim je bila menda prirojavna. Tako je nekda žena veljala daleč na okoli za »firbec« iz Orešja.

Največ ljudi se je nabralo pred glavnim šotorom. »Kdo so neki ti tučji? Odkod so prišli?« so hoteli vpraševati.

»To so cigani!« je vedel mož, ki je hotel nekaj veljati.

»Ampak boljše vrste.« je bil odgovor iz šotora. »Kar nam boste dali, vam bomo pošteno plačali.«

»Ktor nam prinese kako darilo, bo zastoj vse ogledal.« je obetala mlada ciganka.

»Kakšna darilo?« je zanimalo mladino.

»Hrano za živila ali živila za osebe.« je žgoletla ciganka z zlatim obročkom okrog čela.

Priletna ženica je poizvedovala, doklej ostanejo tukaj v Orešju.

»Kak teden.« je odgovoril možak, ki je jez-dil poprej na konju. »Vse dotlej, dokler bomo imeli dovolj obiskov.«

»Predstave bodo zvečer, čim se bo znočilo.« — Zgovorna ciganka se je priporočala za obilno udeležbo.

Orešci so komaj pričakali večera. Že v prvem mraku se je oglasila godba med zamolk-nim ropotanjem bobna in piskanjem piščali. Zabava se je pričela ob vrtljaku pred manjšim šotorom. Tam smo kazali divjega moža in morskoro deklco.

Vabila na prvo predstavo so raztrosili po vsej okolici. Tako živahnemu in privlačnemu pisanju se ljudje niso mogli ustavljati. Vse je drevalo skupaj in prodajalo zija.

Cirkus je otvoril jezdec, ki je bil očitno gospodar podjetja. Nadel si je marogasto haljo, turban in krinko z dolgo sivo brado. Njegovo tuje narečje se je za silo razumelo.

Zaseden je bil ves šotor do slednjega kotička. Za take stvari so imeli Orešci dovolj denarja: ni jim bilo seveda toliko zameriti, ker so videli cirkus šele prvič v življenju. Toda kadar je bilo treba prispevati kaj malega za dobre namene, tedaj so zabavljali in godrnjali.

Prva predstava ni trajala dolgo časa. Vsak večer je bilo treba prirediti kaj novega, zato igralci niso takoj izpustili sporeda. Vedeli so, da bo vse, kar bodo pokazali, sprejeto z glasnim odobravanjem.

Po okolici niso govorili drugega kakor o cirkusu na oreški livadi. Ljudje so občudovali posamezne točke, katerih si niso mogli razložiti. »Znajo pa res!« so priznavali spretnost igralcem. »S kladivom ti razbije uro, na je spet cela. Košček papirja pogoltno, pa iztresa denar iz rokava. In petelin zagrabi s kľjunom žrd ter jo vleče po šotoru.«

Vaška potovka tista Grdinova Ema, se jim je smejala. Tudi ona je bila v cirkusu; imela pa je pri sebi neko čudovito zelišče, zato je čarodejci niso mogli preslepti. Videla je, da tele ni vlekel žrdi, marveč dolgo slannato bilko.

Njenemu razkritju je sledila poselana kazen. Ko je šla neki dan po travniku mimo šotora, se ji je na mah zazdelo, da gazi vodo kakor ob povodnjah. Brž se je zgrabila za krilo ter ga privla čez kolena. Tedaj ni imela pri sebi čudodelnega zelišča. Ljudje so jo gledali ter se ji posmehovali.

Kakor vse druge, tako je privabil cirkus tudi Breznika v svojo bližino. Mož je take reči že videl, v mestu, kjer je bil pri vajakih. Ni mu bilo za predstave, združene s prevaro. Zanimalo so ga živila, kakršne ne živijo v naših krajih. Tako je opravičil svoj prihod pred šotor nekega večera, ko je bilo že vse končano.

Pred vhomom je našel poglavarja. Stisnil mu je v roko nekaj drohila, češ naj mu razkaže zanimivosti šotora. Zadovoljno je spravil denar ter ga vodil od prostora do prostora.

Stefan mu je sledil z namišljeno pozornostjo, pod katero se je skrivalo nekaj drugega, kar ga je prav za prav privlačilo pod šotore. Po končanem ogledu je stopil pred gospodarja ter mu namignil, da ima na srcu neko posebno željo.

»Kar povej!« Cigan mu je nastavil uho prav pred usta.

Breznik se je ozri okrog sebe. Nista bila —ma. Delavci so pospravljali po šotoru.

arjejo in sejejo oolmino, žanjejo ajdo, ki je to je-
sen zelo dobro obrodila in pospravljajo nekatere
druge poljske pridelke. — Po mnogih domovih
vlastna skrb in žalos, ker letina ni dala niti naj-
potrebnejšega. Po krajih, ki jih je obiskala toča
pa bodo pošasti najhujši samo če enkrat morali je-
sti, kakor sami pravijo, drugače za spominati in po-
letje, ko bo treba spet trdo delati, ne bi bilo kaj
za pod zob. Vse bi bilo še boljše, ko bi le ta dra-
ginja, ki je tako po kritiki legla na naše rane
popustila. — Te dni je davčna uprava predpisala
četrti letni obrok zapeljivih davkov. Skoro sleherni,
ko je prečital število, se je ustrašil. »Kuge, la-
kote, vojake, draginje in vedno večjih davkov zas-
reli. — Gospod! tako danes mnogi vzdihujejo.
Kje bodo vzeli oni obškodovanci toliko denarja, ko
si od dne do dne kupujejo po 1 kg moke? Če še
sedaj niso bili delno odpisani davki, naj se to stor-
i ob prihodnjem predpisu, da naš kmet ne bo
kveč ob samem trpljenju! Nad Zrečami pa blizu
odepka pol na Renski regulirajo Dravinjo. V dol-
žini skoraj 600 m bodo strugo, ki je zelo skrivlje-
na, izravnavali in napravili skarpno, ki bo varovala
važno cesto med Zrečami in planino pred poro-
dijo in vsakršnim razdiranjem. Zato bo naprava
velike gospodarske važnosti.

Leskovec pri Krikem. Zelo velik pogreb je
bil v nedeljo po poldeveti maši. Pokopali smo
Urbančeve matere z Grčeve vasi. Vrgolila je šest
dobrih katoliških hčera, tri sinove, ki so svoji vasi
in celi fari v ponos, med njimi je bogoslovec g.
Janez Urbanč, ki bo o božiču pel novo mašo v
naši farni cerkvi. Oče, ki je že dolgo vrsto let bo-
lan, se pogreba ni mogel udeležiti. Rajna mati je
bila sveta članica ženske Marijine družbe, uboga
je zelo rada podpirala, naročenec je imela več ka-
toliških časopisov, tudi Slovenec je dnevno prih-
jal v Urbančovo hišo. Dveh stvari se je bolelna
mati še veselila na zemlji: da bi videla hišo, ki jo
njeni pridni otroci postavljajo, dozdano in da bi,
kar je največja sreča slovenske matere, videla pri
otlarju svojega sina, ko prvič daruje najvrednejšo
daritev. Nobena teh velikih želja se ji ni spoznala
po božji volji. Pevski zbor je rajni v cerkvi in na
pokopališču ginitivo zapel v slovo, g. župnik pa se
je od rajne poslovil z besedami, ki so segle glo-
boko v srce. Priščno veličasten pogreb, kakor ga
leskoviška fara že mnogo let ni videla, priča o ve-
ličini slovenske matere — trpinke. Ob tej izgubi v
Urbančevi hiši sočustvujemo z domačimi vsi, rajni
maleri pa Bog daj v nebesih doživeti srečo, ki je
na zemlji ni mogla doseči. — Naš farni zvonik je
dobil novo obliko. Prepleskal je g. Voglar. Tudi

dva kazalna na uri, ki se prej še nista več videla,
se v zlatu lesketata. Prav tako pa je prepleskan
tudi zvonik božjepotne cerkvice sv. Anje. — Sloven-
ci sprejem v Marijino družbo je zelo pomnožil obe
družbi: žensko in deklečko. Pa tudi verna se je
povečala. V težkih in usodnih dneh ljudje še vedno
ličejo rešnje poti tam, kjer jo je treba najprej
iskati. Vinska letina je letos prav slaba. Komaj
petina lanskega pridelka je. Novo vino je še sedaj
po osm dinarjev, ko so ga lanske leto večina
po štiri prodajali. Kako bodo ljudje ob tej dragini
brez sredstev živeti, tega nihče ne ve.

Poljanec nad Ške-
tje Loka. Na god sve-
tega Frančiška Sera-
finskega je obhajal
50 letnico življenja g.
Franc Kramar, se-
daj organist v Polja-
nah. Ker je jubilar
marijiv nabiralatelj na-
rodnega blaga in dol-
goleten naročnik »Do-
moljuba« je prav, da
mu čestitamo Abra-
hama G. Kramar je
znan kot glasbenik,
skladatelj in pisatelj.
Kdor ga je slišal, ka-
ko lepo mu orgle pojo, ga ohrani v spominu. Po-
sebnost zanimivo je to, da zna g. organist nad pet
tisec pesmi — na pamet. Jubilar je služboval dva
leti v Presejnjih, 4 leta v Tomišlju, zdaj je že 15
let v Poljanah, kjer točno vrši tudi službo cerkov-
nika. Ker ima g. organist veliko družino, in tudi
njega mučijo sedanje težke razmere, ni čudno, da
si ob 50 letnici želi prioblašča v plači, kar bodo
dobri Poljančani gotovo upoštevali. Bog živi Pol-
ljančane in njih vzornega organista!

Litija. Lepi jesenski dnevi vplivajo tudi na
naše prebivalstvo. Prav rado se odpravi tak lep
jesenski sočen dan kot pravijo pri nas »v hribec,
obiskat svoje znanee in domače, morda nakupit
kaj za jesensko ali zimsko zalogo, sedaj prav po-
sešno kostanj, krompir in drugo. S sadjem je pa
leto križ, ker so prav redka drevesa, da bi kaj
imela. Prav lepi so tudi izleti na Sv. Goro, na
Janče, v Stango, na Javorje, na Poljnik. — Poko-
pališče so začeli »vojeji umrlih že urejati, da bo
domok naših dragih rajnih prav prikopen. Le to
bi morali imeti vsi pred očmi, da je poseben pre-
stor za odmetavanje smeti in plevele. — Noben
plakat, nobena oglasna deska, nobena reklama, pa

naj pride od katerekoli strani ne pretrpi bolne,
kakor vse, kar je s katoliško prosveto v zvezi, le-
pa izobrazba in naprednost! — »Aufbikarje so v
zopet oglašili. Policijska ura naj se drži vaji in
cesti. Vsa gostilničar, ki napaja nikdar odlepe-
krokarje, bi moral prevzeti odgovornost, da jih bo
spravil domov tiho ne pa z »aufbikarskimi«. — Po-
kopali smo nedavno Krihlikar Ivanu, podoba
Črnove malar iz Vač, po pravici blago pokopino
smemo uvrstiti med one slovenske žene in matere,
ki v tako odlični mari sodelujejo pri katoliški in
slovenski kulturi. Negleda na to, da je pokopa
mati kot vdova nad 15 let podpirala vse štiri vo-
gale domače hiše ter vzgajala vzgledno peto
otrok, je modra in prevdarna žena tudi v jav-
sti, kadarkoli in kjerkoli je spoznala za potrebo,
dala dobri stvari svoje sposobnosti ter tako pro-
mogla, da se na Vačah ni mogel nikoli protiviti
in protiljudski duh tako košatiti, kakor bi se sicer.
Kolikor so ji dopuščale okoliščine, je z veseljem
sodelovala pri kat. izobr. društvu, zvesto čitala ta-
sopise prebrala svojo društveno knjižnico ter kot
Mar. hči črpala svoje duhovno moč in molitve ter
dobrih del. Naj ji bo Bog obilen plačnik!

Sv. Lovrenec na Dravskem polju. Med kraj,
ki jih zadržata elektrifikacija banovina in Fala,
je tudi naša občina. Vsi želimo, da bi bilo to čim-
prej! — Zadijo nedeljo, 20. t. m. je bila blagoslo-
ljena in izročena prometu nova tovorna nakladna
postaja, ki bo velikankega pomena za vso obli-
co. — Vsa župnija se pripravila na uprizaritve
pretrajive drame iz kraljestva smrti »Mrtvaški
ples«. Igrali je bomo 3. novembra in vlada že naj-
daleč okoli izredno zanimanja. Vabimo vse, da u-
dobijo vstopnice že v predprodaji. — Društvo so
imela svoje občne zbornice ki so z novim veseljem
začela delo. To rimo bodo skrbela posebno za to,
da pridejo v vsako hišo Mohorjeve knjige in kato-
liški listi.

Sv. Lovrenec na Dravskem polju. Z zlomljeno
hrbenico se je zatekel v bolnišnico Marčjekov
oče iz Župeče vasi. Padele je nesrečno z gospo-
darskega poslopja. — One dni smo pokopali dva
velika trpina 44 letnega Janeza Peplnika in 28-
letno Anico Tumpelj p. d. Ružarjevo. — Pri elek-
trifikaciji vsega Dravskega polja, ki jo začenja
banovina in elektrarna Fala, pride na vrsto tudi
naša fara. Zgrajen bo 10 kw daljnovod iz Rač. —
Na praznik Kristusa Kralja bomo uprizarili pre-
trajivo igrano v smrti »Mrtvaški ples«. Po vseh
sosednjih župnijah vlada že sedaj izredno zani-
manje, ki ga ta veličastna, svetlovzorna drama
zasluti.

Poglavar ga je razumel. Vedel ga je s seboj
proti gozdu, kjer so stali vozovi. Voz, na ka-
tere sta stopila, je bil zaprt kakor soba.
»Sedite! ga je posadil na blazino ter mu pri-
žgal smoko.

»Kar bova govorila, je tajoost.« — Stefan
mu je pomolil roko. »Prišel sem, da mi po-
magate v važni zadevi.

Cigan mu je stisnil desnico.

Brezniku ni bilo lahko začeti. Hrkal in
kašljal je brez potrebe, preden mu je razložil
svoje razmere. Razkril mu je zamišljene na-
klepe v nadi, da mu bo pomagal tujec, kar ni
zaupal domačinu.

Poglavar je sedel pred njim na nizkem
stolcu. Z rokami si je podpiral glavo ter ga
verno poslušal. Radoveden je bil, kdo ga je
napotil k njemu.

»Nihče.« je povedal resnico. »Prišel sem
iz svojega naciba.«

Cigan je pomišljal, kakor bi mu ne zaupal.
Zadeva se mu je videla koščljiva. Nerač se je
podajal v nevarnost.

Breznik ga je skušal pregovoriti. »Vsi trud
ne bo zastoj. In za tajnost vam jamčim s
svojim obilnim premoženjem.«

»Plačilo mora ustrezati dejanju. Za malen-
kost se ne lotim takega dela. Veliko mi pa
najbrž ne morete dati...«

»Dam vam, kolikor želite, ako mi obljub-
bite, da se deklica ne bo več vrnila...«

Prisegel mu je pri svoji časti in klical na
Bogvanje na ves ciganski rod, ako bi se izne-
veril svoji besedi.

»In pa, da se otroku ne bo nič žalega
zgodilo...«

»Tudi tega se vam ni treba bati. Poslali
jo bomo daleč ven iz dežele z zanesljivo spre-
mljevalko.«

»Pravle Brezvestni ošim si je zadovoljno
pomel roke in hotel odpeti telovnik. Pa se je

premisli in rekel: »Drugo leto osorej dobite
nagrado...«

Cigan je planil s stolca. »Takoje! je za-
hiteval plačilo. »Ako vi meni ne zaupate, vam
tudi jaz ne zaupam.«

»Če bi vam ne zaupal, bi me ne bilo sem-
kaj.« Breznik je spoznal, da odločuje cigan po
svoji volji. »Toda če bi se nama pokazilo, bi
se za denar obrisal pod nosom...«

»Jaz pa tudi.« ga je porogljivo zavrnil.
»Rad sem vam na uslugo, a ne kot upnik.«

Kakor pišč na veji se je zibal Breznik
med upanjem in dvomom. Razgovora s ciganom
se skoraj ni upal razdreti. S tresočo se roko je
odprl denarnico in odštel precejšnjo vsoto
denarja.

Tujec je spravil darilo, ne da je rekel
kako besedo. Samo to ga je vprašal, kdaj mu
bo privedel otroka.

Dejal mu je, da bo pastorka prišla sama.
»Spoznali jo boste po dogovorjenem znamenju.«

»Kakšno bo to znamenje?« je moral vedeti.

»V lase ji bo vpletena bela vrtnica...«

Opravila sta ter se poslovila.

Drugi dan je bil Breznik kot bi ga ne bilo
na svetu. V mislih se je poslavljaj od nedol-
nega otroka. Vse ga ni več svarila: zmerjala
ga je in kričala »Ošim! Kaj ti je storila ljub-
ka deklica, da jo izročaš ciganom? Zakaj jo
tiraš od njenega doma? Nikdar ne boš srečen
v svojem srcu! Zavest krivice te bo spremljala
povsod, koder boš hodil. Njena usoda te bo
težila kakor kamen; nikjer ne boš našel ne
miru ne pokoja.«

Zvečer je bila Marica spet namenjena k
taborišču. Tam je bilo tako prijetno, vse v
lučkah in godba je igrala ob vrtljaku. Doma
si je nabrala skrajno je opice in zrna za ptice.
Mati jo je pred odhodom počesala, njene zlate
lase je povežala s pentljo. Ošim pa je zasadil
vanjo dišečo belo vrtnico.

»Takole, da boš lepša!« ji je gladil ko-
drasto glavico. »Ni je cvetlice, ki bi se tako
podala mlademu dekletu!«

»Pa kmalu pridite!« ji je naročila skrbna
mati.

»Pridem!« In že je odhitela z drugimi
otroki med šotore. Mati je gledala za njimi
skozi okno.

»Nocoj je zadoja predstava.« je omenil
Stefan, ko sta bila sama. »Jutri bodo menda
odpotovali.«

»Skoda denarja, ki ga bodo odnesli!« —
Rezika je bila v Orešju edina, ki se za cirkus
ni zmenila.

Mož bi bil rad ugovarjal, pa si je pre-
mislił ter ni rekel ničesar.

Nekaj časa sta molčala. Materi se je takoj
tožilo po hčerki kakor druge večere. Tako
nekam težo ji je bilo pri srcu.

Tolažil jo je, da se ji ne more nič žalega
zgoditi. »Saj so drugi otroci tudi tamkaj. Pa
tukaj pred nosom!«

»Zdaj bi bila lahko že doma.« je rekla čez
kako uro.

Odvrnil ji je, da se je predstava komaj
šele začela.

»Ni prav, da puščamo otroka samega.« —
Rezika se kar ni mogla pomiriti. »Ponoči bi se
lahko česa prestrašila.«

»Saj ni sama in strah je tudi ni, ker je
ne plašimo.«

»Nekam čudno me skrbi.« se je venomer
ozirala skozi okno. Na cesti pred hišo je za-
čela vršiti in hojo. Gruča otrok se je podila
domov po vasi.

»Marica!« je poklicala hčerko, meneča, da
je med otroki.

»Marice ni tukaj.« so ji odgovorili.

»Kje pa je?« se je ustrašila.

»Nič ne vemo.« so zanikali drug za drugim.

»Ali niste bili skupaj?«

(Nadaljevanje prihi)

O načrtnem gospodarstvu

O tej obliki gospodarstva se dandanes veliko piše, ker pomeni po mnenju mnogih gospodarstvenikov izhod iz zagate.

Kaj je načrtno gospodarjenje? Načrtno gospodarstvo pomeni tako ukrep proti prekomerni proizvodnji blaga, kakor tudi proti omejevanju proizvodnje v svrhu dosega, čim višjih cen.

Zaradi teh dveh napak nastaja nered v preskrbi blaginje in potrebnim blagom. Ako se proizvaja blago preko potreb, mora nastati zastoj in ljudje, ki so bili tamkaj zaposleni, so na cesti. Takih primerov je veliko! Načrtno gospodarstvo, ki naj se izvaja po vnaprej določenih smernicah, naj spravi v sklad proizvodnjo in preskrbo ljudi. V ta namen je potrebna dobra organizacija, v kateri bi morali sodelovati proizvajalci in potrošniki pod nadzorom države. Pri tem nastanejo lahko velike težave, če bi vsaka država gledala samo nase. Potrebno bi bilo še večje skupnosti kot je le posamezna država. Prav gotovo je, da se načrtno gospodarstvo ne da izvesti do popolnosti. Ali se bo to kdaj uresničilo, je vprašanje, o katerem se zaenkrat le izpravlja. Nastali dogodki silijo v drugo vrsto gospodarstva, ki ima namen, da se zadosti potrebam države glede na današnje prilike.

Mnogi so mnjenja, da se morejo izboljšati prilike v posameznih državah tudi brez posebnih načrtov, če se upošteva to, kar dokazujejo razni letopisi, uvoz in izvoz blaga itd. Važno je, da vemo, kolikšna je vsaj približna poraba te ali one vrste blaga in česa sploh ne pridelujemo in moramo uvažati. Kaj moremo od tega, kar uvažamo, sami pridelati. Česa naj se pridelava več zaradi izvoza. Kdor hoče namreč kaj izvažati, mora tudi uvažati, to pravilo velja za vse.

Vse potrebne podatke moremo zbrati brez težav, ker se vrši zbiranje podatkov že več let. Iz večletnih opazovanj moremo najti pov-

prečno porabo. Prva naloga pa bi bila, da se omeji uvoz blaga, ki ga imamo sami in ga izvažamo potem v predelani obliki, za drag denar kupujemo nazaj. To bi bil prvi korak k načrtnemu gospodarstvu, s katerim bi si izboljšali naše gospodarstvo za prav člane vsote. Tudi bi ne bilo pretežno tega takoj izvesti, ker bi nam druge države ne mogle ničesar prigovarjati. Saj vemo, da bi bili vkljub temu izboljšanje še silno odvisni od tujine, saj deloma nimamo blaga in predmetov, ki jih nujno rabimo in ker nekaterih vrst blaga ne izdelujemo sami.

Poglejmo sedaj le na nekaj primerih, kaj smo n. pr. v letu 1939 izvozili in uvozili:

Izvoz lesa:	1.209.000 ton za 1221 milij. din
živine:	" 1124 " "
rudnin:	1.172.000 ton " 328 " "
sur. bakra:	" 441 " "
Uvoz železa:	122.000 ton za 576 milij. din
premoga:	" 140 " "
strojev:	" 388 " "

Papir se izdeluje iz lesa, a vendar smo uvozili za 48 milijonov din papirja.

Pri ogromnem izvozu živine si nismo mogli kriti lastne potrebe po loju, ki smo ga uvozili za 20 milijonov ter kož za usnje za 24 milijonov din. Predivo izvažamo, a kupili smo ga 6 milijonov vreč.

Železne rude izvažamo za 327 milijonov, a kupili smo morali v tujini tračnice za 105 milijonov, plugov za 8 milijonov, svedrov za 7 milijonov, žeblice za 2 milijona in ostalih izdelkov za 268 milijonov din. Rudo torej izvažamo zato, da kupujemo prav drage izdelke.

Ovace imamo v južnih krajih zelo veliko, a uvozili smo volne za 100 milijonov din.

Sladkorne pese pridelamo kolikor hočemo, a vendar smo uvozili za 18 milijonov din sladkorja.

Oljnatih semen lahko pridelamo dovolj, a vendar znaša uvoz 44 milijonov din.

Bakrenih izdelkov smo kupili za 24 milijonov din, čeprav izvažamo bakreno rudo.

Poglejmo še uvoz in izvoz v letu 1938:

Izvozili smo:	za 481 milij. dinarjev
koruze	" 208 " "
pšenice	" 376 " "
svinji	" 74 " "
goveje živine	" 71 " "
konj	" 71 " "
To je naš glavni izvoz.	

A uvozili smo:

ječmena	za 2 milij. dinarjev
riža	" 66 " "
zelenjave	" 10 " "
sadja	" 83 " "
voska	" 3 " "
kož	" 108 " "
oljnih semen	" 87 " "
cvetlic	" 2 " "
loja	" 29 " "
ovčje volne	" 120 " "
dlake	" 5 " "
prediva-bombaža	" 785 " "

Ce vse to nekoliko primerjamo, se vprašamo, ali je res nujno, da še vedno po dvajsetih letih obstoja države uvažamo to, kar lahko sami pridelamo. Saj so mogoči razni izgovori, a vendar ne moremo biti s tem sta-

njem zadovoljni. Večino navedenega uvoza lahko omejimo tudi, če je letina slaba.

Končno ni še nič hudega, če se takoj lotimo popraviti zamujeno. Vsaj tega, kar lahko sami pridelamo, bi ne smeti uvažati. Toda zato je treba poprej premisliti, ali zadošča naša proizvodnja. Če zmanjka blaga, ga je seveda treba kupiti v tujini. Važno je torej, da vemo kaj zmoremo sami in kaj ne.

Ce se nam posreči, da ne bomo uvažali vsaj tega, kar sami pridelujemo, smo storili prvi korak k načrtnemu gospodarstvu za našo državo. Ni to prav nič težavnega, samo če je v nas poštena volja, da hočemo okrepiti naše gospodarstvo. Zakaj ne bi omejili pridelovanja tega, kar v tujino težko prodamo in se raje vrgli na pridelovanje, ki je donosnejše? Spočetka bo šlo težje, toda do lastnega načrta moramo priti vsaj v poglavitnih potrebah.

Radio Ljubljana

Četrtek, 24. okt.: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi, poročila, 7.15 Plošče, 12 Plošče, 12.30 Poročila, objave, 13 Napovedi, 13.02 Harmoniko igra R. Piliš, 14 Poročila, 18 Rad. ork., 18.40 Slovensčina za Slovence (R. Kolarik) 19 Napovedi, poročila, 19.25 Nac. ura, 19.50 Deset minut zabave, 20 Domači kvartet, 20.45 Plošče, 22 Napovedi, poročila, 22.15 Rad. ork.

Petek, 25. okt.: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi, poročila, 7.15 Plošče, 11 Šolska ura: Razgled po Poljanski dolini — pokrajinska oddaja, izvajajo učenci in učenke ljudske šole v Škofji Loki, 12 Plošče, 12.30 Poročila, objave, 13 Napovedi, 13.02 Rad. ork., 14 Poročila, 14.10 Turistični pregled, 18 Šege in običaji Slovencev ob smrti (Francka Gruden), 18.20 Plošče, 18.40 Študentska ljublj. gluhonemica (Ivan Krast, strok. učitelj), 19 Napovedi, poročila, 19.25 Nac. ura, 19.50 Za planince: Turistovska oprema (dr. Anton Mrak), 20 Plošče, 20.30 Godalni kvartet, 21.15 Plošče, 22 Napovedi, poročila, 22.15 Radijski orkester.

Sobota, 26. okt.: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi, poročila, 7.15 Plošče, 12 Plošče, 12.30 Poročila, objave, 13 Napovedi, 13.02 Plošče, 14 Poročila, 17 Otroška ura: Striček Matiček kramlja in prepeva, 17.50 Plošče, 17.50 Pregled sporeda, 18 Rad. ork., 18.40 Srečni prekop (Viktor Pirnat) 19 Napovedi, poročila, 19.25 Nac. ura, 19.40 Plošče, 20 Zunanjepolični pregled (dr. Alojzij Kuhar), 20.30 Pod drobnogledom — vrsta satiričnih prizorov: spisal Jože Vemberger, izvajajo člani Rad. igral. druž., 22 Napovedi, poročila, 22.15 Rad. ork.

Nedelja, 27. okt.: 8 Jutranji pozdrav, 8.15 Ruski sekstet, 9 Napovedi, poročila, 9.15 Prenos cerkv. glasbe iz franč. cerkve, 10.15 Verski govor (dr. Ignacij Lenček), 10.30 Plošče, 11 Rad. ork., 12.30 Objave, 13 Napovedi, 13.02 Pevski zbor »Ljubljanski zvonec«, 13.50 Plošče, 17.30 Pozdrav deželanom! — Domač spored Rad. ork., 19 Napovedi, poročila, objave, 19.30 Akademski pevski kvintet, 20.15 Trio: flavta, viola in kitara, 21 Rad. jazz, 22 Napovedi, poročila, 22.15 Plošče.

Ponedeljek, 28. okt.: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Plošče, 12 Plošče, 12.30 Poročila, objave, 13 Napovedi, 13.02 Rad. ork., 14 Poročila, 18 Duševno zdravstvo (dr. Anton Breclj), 18 Plošče, 18.40 Geološka zgradba slov. ozemlja (dr. Ivan Rakovec), 19 Napovedi, poročila, objave, 19.25 Nac. ura, 19.50 Hudomušnosti (Fr. Lipah), 20 Rezervirano za prenos, 21.30 Plošče, 22 Napovedi, poročila, 22.15 Rad. ork.

Torek, 29. okt.: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi, poročila, 7.15 Plošče, 12 Plošče, 12.30 Poročila, objave, 13 Napovedi, 13.02 Rad. ork., 14 Poročila, 14.15 Šolska ura: Priloga Jadranskega dne: govor, petje, deklaracije: vodi V. Pirnat, 18 Plošče, 18.40 Prvi ruski vladar (Fr. Terseglav), 19 Napovedi, poročila, objave, 19.25 Nac. ura, 19.50 Vzgojna posvetovalnica, 20 Plošče, 20.30 Rad. ork., 22 Napovedi, poročila, 22.15 Citraški trio »Vesna«.

Zahtevajte povsod naš list!

Kmetije!

Ali že imate koledar Kmečke zveze za leto 1941?

Desettisoče kmečkih gospodarjev, ki ga vsako leto kupujejo, bo zanimalo, da se je založništvo posrežilo, navzile vsem težkotam, izdati letošnji koledarček z neskrbeno, temveč celo izpopolnjeno in z novimi poglavlji (n. pr. o kmečkem stavbarstvu, trsnj izbor itd.) pomnoženo vsebino, in to za nezvišano prodajno ceno 10 din pri skupnih naročilih, oziroma 12 din pri nakupu posameznih izvodov.

Za one, ki jim koledarček Kmečke zveze še ni poznan, navažamo najvažnejša poglavja iz vsebine: pregledni in beležni koledar, 32 strani obrazcev za kmetijsko knjigovodstvo, podatki, pristojbine, naslovi najvažnejših uradov po vsej Sloveniji, pregled kmetijskih ustanov, organizacij in šol v Sloveniji in vsej državi, 22 strani najvažnejših navodil in podatkov o živinoreji, krmilih itd., živinozdravstvo, kmečko stavbarstvo, kmetijsko stroještvo, 24 strani navodil in podatkov iz poljedelstva, podatki o umetnih gnojilih, o sredstvih za zatiranje škodljivcev, škropljenje, trsnj izbor, odstranjevanje madežev, o zemljiški knjigi, o davkih, o prehrani človeka, prva pomoč ponesrečenemu, domača lekarna, določbe o lesni trgovini, navodila in tabele za merjenje vseh vrst okroglega, tesanega in žaganega, kakor tudi stopečnega lesa itd. itd. Koledar ima tudi skupno nad 110 strani prostora za gospodarjeve zapiske, listnice in svirnik. Dobi se pri vsaki Kmetijski kmečkih zvezah, v vseh knjigarnah in pri založništvu: Kmečka zveza, Ljubljana, Tyrševa cesta 38.

Pomagajte!

Akademsko šolsko leto se zopet pričinja. Iz vseh krajev Slovenije se visokošolci vračajo v svoja študijska mesta. Toda na njih obrazih ni tistega prešernega smeha, kakor je bil druga leta. Strah pred negotovo bodočnostjo je vse pregnal, pa postavil težko vprašanje, kaj bo prineslo naslednje leto. Kako ga bodo prebili? Draginja, bližajoča se zima, mrz, lakota! O, marsikateri akademik bo moral letos stradati in prezebiti!

Vincencijeva konferenca za akademike pa misli na vse take. Prav vsem revnim in potrebnim boče pomagati in si prizadeva odstraniti gorje pomanjkanja od ubogih. Že prihajajo na njen naslov prošnje za hrano, stanarino, obleko, perilo, obutev. Mnogo prošelj je sicer že lani skozi vse leto vsak teden prihajalo na njen naslov, toda letos jih je že zdaj toliko, da smo res v velikih skrbih, kako bodo siromašni študentje preživeli prihajajoči čas.

In prav zato že zopet trkam na dobra in usmiljena srca. Pomagajte, usmilite se revnih — stradajočih! Bada med njimi je ogromna. Saj jo spozna šele prav tisti, ki jo je kdaj občutil na svoji koži. Brati bi morali prošnje, ki jih dobiva Vincencijeva konferenca za akademike. Zjokali bi se nad tolikim siromaštvom. Da, prav iskreno bi se morali vprašati, kaj je sploh mogoče, da so ljudje, ki živijo v toliki bedi, medtem ko se premnogo ljudi naslaja v izobilju.

Da pa ne boste mislili, da so to le prazne besede in že staro, obrabljeno tanzanje o ubožtvu, naj vam navedemo nekaj odstavkov iz prošnje, ki jih dobivamo. Tako-le nam pišejo: »Oče me zaradi neugodnih razmer ne more vzdrževati. Star je že 72 let. Preživljati mora sedemčlansko družino. Z instrukcijami pa si zaradi slabega zdravja ne morem pomagati. Na roki imam že dve leti in pol gnojno rano, ki me je popolnoma oslabil.«

Zopet drugi: »Zaradi slabih razmer in prevelike revščine sem obolel na sklepnem revmatizmu. Dvakrat sem bil že v bolnišnici, kjer sem pa ozdravel le začasno. Zaradi pomanjkanja sredstev si ne morem preskrbeti temeljitega zdravljenja v toplicah. V slabeš stanovaju sem ponovno obolel: čutim ponovno bolečine in trganje po vesem telesu.« — In še mnogo takih in podobnih primerov.

Ali bomo res pustili, da bo mladina — cvet in up naroda večkrat pravimo — izhiral v ubožstvu in bedi? Ali bomo pustili, da bodo tisti, ki so se iz idealizma odločili za trnjevo pot slovenskega študenta, da bi mogli s tem bolje služiti svojemu narodu, morali leči v prezgodnji grob? Ne, nikakor ne! Zato pa pomoč, dokler je še čas! Vsak mora kaj prispevati po svojih močeh, to je narodna dolžnost. Prav vse je dobrodošlo. Denarni darovi, obleka, perilo, obutev, blago in drugo. Vsega manjka revnim akademikom.

Rešujemo veliko bedo in revščino z dejanji. Pokazati moramo, da nam je res za to, da bratu v pomanjkanju pomagamo ter nam je le tisto brezplodno govorčenje o dobrotelnosti zoprno. Sicer pa veste, kako je stari Tobija učil svojega sina, da tistega, ki ima za siromaka odprte roke, tudi Bog ne pozabi.

Za vsak, še tako neznamen dar, ki ga boste poslali na: Vincencijeva konferenca za akademike v Ljubljani, Semeniška 2-11., vam bomo iz srca hvaležni, posebno pa še mladina, kateri boste s tem pomagali. Darove lahko prinesete tudi osebno. Uradne ure vsak dan od 2—4. — Vincencijeva konferenca za akademike.

Ljudje, varujte se nepotrebnih pravi

Škrjanec in Slavec sta sosed, živita pa v vednih prepirih — tako so delali že tudi njuni predniki — nista tedaj za njimi podedovala samo posestva, ampak tudi sovraštvo. Sedaj se ta nekaj zmisti, sedaj oni, samo da pride do pravde. Težko pa je presoditi, kdo je bolj nestrpen. Naslednja pravda nam bo pokazala, da je bil Škrjanec nekoliko preveč vroče krvi. Večkrat je že kakšno pravdo izgubil, pa ga še vedno ni izučilo. Sedaj si je mislil, da je pravo izuhtal in je zopet naperil pravdo proti Škrjancu, čeprav je bilo v naprej videti, da bo izgubil. Škrjanec je imel na južni strani svoje hiše travnik, na katerem je raslo tudi nekaj sadnih dreves. Na ta travnik je mejila Slavčeva njiva, na kateri je stal kozolec s šrambo za poljske pridelke. Obe hiši sta stali ob javni poti, s pročeljem obrnjeni druga proti drugi, pa ne popolnoma nasproti, ampak nekoliko pošev. Slavec je opravljal gospodarske vožnje od svojega poslopja do južno ležeče njive, tako da je vozil po javni poti mimo pročelja Škrjančeve hiše, nato pa je mimo levega vogala te hiše zavijal po Škrjančevem svetu do svoje njive in ravno tako je vozil v nasprotni smeri. Vožnje v tej smeri Škrjanec ni branil, ker jo je Slavec s svojimi posestniki predniki že davno priposestvoval. Slavec oziroma njegovi ljudje pa niso uporabljali enino navedene vožnje poti, ampak za

hojo na njivo in h kozolecu so se posluževali kratkomalo Škrjančevega travnika za njegovo hišo, s čimer je bila pot skrajšana za 30 m. Škrjanec sicer ni osporaval, da Slavec ne bi bil imel že nekoč priposestovane pravice steze po tem travniku do svoje njive, trdil pa je, da se je Slavec tej pravici odrekel že pred 28 leti. Ker pa so Slavčevi še kljub temu tamkaj hodili, je Škrjanec stezo pregradil. Slavec je hitro vložil tožbo zaradi motenja posesti. Škrjanec se je zbal in ograjo še pred razpravo podrl in plačal stroške. Pa mu žilica še ni dala miru. Tožil je Slaveca, da mora ta priznati, da nima nikake pravice hoditi čez ta travnik, ker se je baje tej pravici odpovedal, sploh pa te steze tudi ne potrebuje, ker lahko dospe na njivo po kolovozni poti.

Začela se je pravda. Razprava se je vršila na kraju samem. Dognalo se je, da se je Slavec pred 28 leti res izjavil, da nima nikake pravice hoditi po Škrjančevem svetu, toda takrat je šlo za popolnoma drugo parcelo, ne za ta travnik. Po lokalnem ogledu se je ugotovilo, da je pot po stezi za 30 metrov krajša, kakor po kolovozu, tudi v deževnem vremenu brez blata, dočim je kolovoz blaten in poln mlakuž. Ne gre za to, ali je pot potrebna ali ne, ker je v bližini druga pot, ampak le za to, če je ta pot koristnejša in udobnejša. Kot krajša in lepša je sigurno udobnejša in ko-

ristnejša za Slavčeve ljudi, kajti razdalja 30 m je pri prenašanju repe, korenja, sena itd. iz pod kozolca velik prihranek na času in na močeh ljudi, ki so zaposleni pri Slavčevem gospodarstvu. Zato je sodišče izreklo, da bodo Slavčevi še nadalje hodili po tem travniku, seveda samo v kolikor je steza vidna. Druga instanca je potrdila to sodbo. Ta trma in nagajivost je Škrjanca stala 3000 din.

NAZNANILA

n Uprava lista »Orač« sporoča vsem naročnikom, da bo 11. (novembrska) številka »Orača« poslana izključno samo onim, za katere je pri upravi vknjiženo plačilo naročnine. Ostali naročniki prejmejo 11. in 12. številko — v kolikor bo na razpolago — šele ko bo uprava prejela od njih naročnino, oziroma dokazilo o poravnani naročnini za leto 1940.

n Prosvetno društvo Tuzljske priredi v nedeljo dne 27. oktobra ob 3. popoldne na društvenem stavbišču tombolo v korist zgradbe »Našega doma«. Glavni dobiček 1500 din v gotovini, nadalje dvoje koles, sadna škropilnica, vreča moke, ura, in še nad sto drugih lepih dobikov. Tablice so po 3 dinarja. Vsi domači in okoližani najlepše vabljeni!

n Ličen dekliški koledarek izide v kratkem. Splošno želijo naše organizirane dekliške mladine, ki je že dolgo pogrešala lasten koledarek, se je letos ustreglo. Koledarek, ki ima prijetno lepšo obliko, prinaša med drugim zanimive članke o Kat. akciji deklet, o dekliških krožkih, Marijinah družbah, o društvu za varstvo deklet ter o Rafaelovi družbi. Originalna naslovna stran je prav dekliškemu okusu primerno opremljena. Koledarek, ki je namenjen vsem slovenskim dekletom, zlasti še članicam Kat. akcije, dekliških krožkov in Marijinih kongregacij, stane le 6 dinarjev; naroča se pri Zvezi D. K. v Mariboru, Aleksandrova c. 6 in pri škof. matiji K. A. deklet na Betnavi pri Mariboru. Priporočamo!

n Lilijska FO in DK priredita v nedeljo 27. okt. ob 3. uri popoldne v dvorani Ljudskega doma v Ljubljani slavnostno akademijo v proslavo Kristusa Kralja. Praznik KK je naš praznik, zato storite svojo dolžnost! Na akademijo vabimo vse prijatelje! Vstopnina običajna!

n Zivinski in kramarski semenj na Veseli gori pri St. Ruperju ob 26. oktobra to je na soboto. Na to posebej obveščamo kupce in prodajalce zlasti za žirino, ker so prijavljeni številni kupci. n Sora Fantovski odsek in dekliški kroček v Sori priredita v nedeljo 27. oktobra ob pol 4. popoldne v Cerkvenem domu III. telovadno akademijo s pestrnim sporedom. Vabimo naše prijatelje ob blizu in daleč!

n Duhavne vaje za dekleta se bodo na Mali Loki spet pričele. Prvi tečaj se bo vršil od 9. do 13. novembra. Oskrbnina za ves čas znaša 100 din. Za prevoz iz Ljubljane in nazaj bo preskrbljeno. Pripravite se na naslov: Doma Brezmadežne, Mala Luka pri Ihanu, p. Domžale.

Za našo severno mejo

V nedeljo 27. oktobra bomo zopet zbirali po vsej Sloveniji za našo severno mejo. Kakor lani, naj tudi letos daruje sleherni Slovenec vsaj en dinar za mislečo pomoč ob meji. Lani smo s pomočjo zbirke izdalas obdarili nad 70 let. Tudi letos naj bo tako. Zato bomo ta dan darovali toliko več, saj so potrebe neprimerne večje. Bog in narod! Slovenska straža v Mariboru.

V ameriški letalski industriji je bilo pred dvema letoma zaposlenih 28.000 delavcev, danes jih je 120.000.

Če bo vsak Nemeec, vsak kmet na polju, vsak delavec v tovarni in vsak vojak na fronti izvršil vse kar more, je naša zmaga gotova, je izjavil Hitler.

Same 45% šoleobveznih otrok je še ostalo v Londonu; angleško prestolnico je zapustilo desletje do pol milijona otrok.

Okoli 900.000 delavcev tujih državljanov je danes v službi v Nemčiji; večina opravlja kmetijska dela.

Velike povedni divjaje v Španiji.

Proč z brošurami, ki sramote katoliško vero!

V zadnjem času se je pojavila po nekaterih dolenjskih krajih oseba in razširjala po vaseh več vrst brošur z napisom: I. »Angeli« hudobni in dobri, 1. 1934. II. »Odkrožitev«. Bogstvo ali pogin. Kaj si boš izbral? III. Vrnitev našega gospoda. Njegova prisotnost, prikazen in ožaničevanje. Podpis: Copyrighted 1934 and publisher by Welsh Tower Bible and Tract Society.

V teh brošurah kar megoli polno odlomkov iz sv. Pisma — biblije, otkov stare zavese in o Bogu — Jehovi, a tudi Kristusovih apostolov. Med drugim je v teh knjižicah mnogo govora o dobrih in zlih angelih, o koncu sveta, drugem prihodu gospodovem in podobno. Vse je na videz za nepoučenega človeka precej vabljivo, sicer pa popolnoma zavito v popačene nauke in vlasti za mladino naravnost pohujljivo.

Na te norcane laži odgovarjamo samo to-le: Mi Slovenci imamo že davno sv. Pismo, potrjeno od najvišje cerkvene oblasti in je edino za nas katoliške vernike merodajno razlaga za našo veroizpoved, zato odločno odklanjamo vsako drugo alegorijo, ki jo razširjajo in jo nam hočejo valiti na-

sproti naši krščanstva. Naša politeno in pobožno ljudstvo se na da varati in zapeljati od nikogar, in tudi ne bo nikdar sledilo navodilom nepriznane resnice in bo vedno obojevalo vsako krivo tolmachenje naše vere. Nerecenja je levor vseh laži in mati hudobnih ljudi, ki skušajo s svojo lažnudenostjo zastopiti s svojimi spisi mlada krščanska erca in jih s tem odviniti od prave krščanske vere.

Cudimo se le, da se tako popačeno berilo nemoteno prodaja in razširja, ker je za poštenega kristjana odvratno in mu vzbuja čut nepremagljive jeze. V času, ko so ljudje silno zaskebljeni zaradi novih grozot sedanje vojne, ki divja po svetu, in zaradi drugih njenih posledic, pa se najdejo izmečki človeške družbe, ki hočejo s takimi pogubnimi spisi izvabiti ljudi na neprav pot. Opozarjamo pristojne oblasti, vlasti pa našo duhovščino, da stori potrebne korake, da take krive apostole obojega spola, ki razširjajo nezakonite in od nikogar potrjene brošure, spravi tja, kamor spadajo, našemu poštenemu ljudstvu pa svetujemo, naj tem agentom pokaže enkrat za vselej vrata, ter jim da zasluženo brc.

DROBTINE

Znaki glistavosti so raznovrstni: bolečine v trebuhu, driske, mečanje s sapa, bljuvanje, glavobol, nemirno spanje, brezdečnost, slabokrvnost, srbenje v nosu, zastoj v lednem in duševnem razvoju otroka. Glistavost ugotovimo, če najdemo zajedalce ali njih členke v ocedkih, kar pa je s prostim očesom le redko mogoče. Zato je potrebna mikroskopska preiskava ocedkov na jajčeca zajedalcev.

Trihina je čelzi do pol cm dolga in živi v črevesju človeka ter živali (prašič, goveja živina, pes, mačka itd.). Človek se okuži, če uživa surovo ali slabo prekajeno meso trihinoznih živali, iz črevesja pride zarod v mišice, kjer se trihine razvijajo in od- dajajo s mleko. Obolenje je zelo težko in često smrtno.

Čuden primer. Nenavaden primer ozdravljenja poročajo iz neke francoske umobolnice. Alfred Mameot, velik vlačivec in predrež, je pred štirimi leti ustrelil dekle, ki se je hotelo poročiti s drugim, nato pa je pogljal kroglo sebi v glavo. Toda krogla je svoj namen izgubila, povzročila je samo slepoto in blaznost. Fantu so torej odpravili v umobolnico, kjer so po daljšem zdravljenju zdravilski izjavili, da je bolnik neozdravljivo slaboumen in da bo vedno ostal slep. Pred dvema mesecema pa je bolnik nenadoma začel bolje videti, naprej na eno oko, nato še na drugo; tudi pamet se mu je popolnoma vrnila. Spomnil se je svojega dejanja pred štiri leti, tako da so ga lahko takoj zadrževali na sodišču.

Trakulj poznamo več vrst, so 3 do 8 cm dolge in žive v ozkem črevesju. Njih členki vbujejo jajčeca in prihajajo z ocedki na dan, kar jih požre prašiči ali govedo; v črevesju teh živali se razvijejo ličinke (ikre). Človek se jih nalez, če uživa slabo prekajeno ali premalo kuhano meso. Tudi pes je prenašalec nevarne pasje trakulje, katere jajčeca pridejo z mesom v človeka, se razvijejo v ličinke, ter pridejo po krvi v razne organe (jetra); v teh organih pa mehurji, kar povzroča težko obolenje.

Cela vas obsojena. Vse moško prebivalstvo vasi Vilgoce na Madžarskem, to je okrog 70 mož, so bili obsojeni na teden dni zapora. Ti moške so sodnega izvrševalca, ki je prišel k nekemu kmetu rubiti, namreč po vseh pravih ujdih in ga zaprl v evinjak. Ta zapor je trajal tri ure, s sodišče je smatralo za posebno oteževalno okoliščino, da so rezači zaprli v evinjak. Ker niso mogli ugotoviti nobenega klovodveja, ki naj bi se pokoril za vse, ki obsojili pač vse moške iz Vilgoce, posebno še, ker težava pa je v tem, da je v vsaki ječi prostora samo za tri moške, in tako je trajalo nekaj časa, preden so vsi obsojenci odesedeli svojo kazen.

Način zdravljenja zaplate je najboljši, najmanj škodljiv in najcenejši s smokvami. Verok skoraj 50 odstotkov vseh bolnikov je zaplate. Zaplate ali zaprti so oni, ki ne hodijo redno vsak dan na strani, ali oni, ki sicer hodijo, imajo pa pri tem bolečine

in trdo blato. Črevesni plini in mnogovrstni strupi, ki odhajajo navadno s blatom, povzročajo takim zapečenim ljudem razne neprijetnosti, kot n. pr. glavobol, tesnoba pri srcu, težavno dihanje, napetost itd. Kako naj se zdravimo s smokvami? Vzemimo vsak večer 8—10 navadnih suhih smokve, umij jih v mlačni vodi, dani v čisto in vlij nanje toliko mrzle vode, da jih pokrije. Zjutraj na tešče povzij smokve in popij tudi vodo, v kateri so bile namočene. V smokvah je polno drobnega zrnja; le to postrže in očisti želodec, ter čreva, ki delujeta nato zopet redno in točno. Malim otrokom je treba razsoljati smokve na drobno. Kdor je večkrat zapečen naj se ogiblje mesnih jedi, čokolade in kakava.

Škof in žepar. Ko je škof reformirancev Bela Šoros prišel nekoč pomoči na budimpeštanske vzhodne postaje, je v gneči začutil, kako mu je nekdo segel v žep. V naslednjem trenutku, mu je zmanjkala zlata ura z zlato verzičo. V njegovi bližini je bil možakar, ki se mu je videl sumljiv, in ga je dal zgrabit po stražniku. Ko je policist škofa vprašal, kaj mu je izginilo je duhovnik v svojo presenečenje spazil, da ima uro in verzičo na starem

Stanovski grbi

Ob raznih prilikah in prireditvah smo v zadregi, kakšni so prav za prav stari in častitljivi znaki raznih stanov. Zato bomo mnogim ustregli, če tu nekatere najvažnejše omenimo:

Cevljarji: Črn čevlji in čilcem v zlatem polju.

Kamnoseki: Sestilo, zidarska lopatica, merilna vrta in ogetnik v zlati barvi na modrem polju.

Kleparji: Viteška bojna oprava srebrne barve v zelenem polju, nad opravo pa zlata čelada.

Kovači: Srebrna podkev na črnem polju.

Mesarji: Zlat vol in sekira naravne barve na rdečem polju.

Zeblijarji: V srebrnem polju rdeče srce, v katero so zabodeni trije žebli.

Zvonarji: Zlat zvon v rdečem polju.

Vrtinarji: Zeleno drevo s koreninami v srebrnem polju.

Tiskarji: V srebrnem polju črn na skok pripravljen lev z zlato krono na glavi.

Krojači: Na zelenem polju naprstnik in škarje jednane barve.

Klobučarji: V modrem polju črn klobuk.

Mizarji: Žaga in akobeli v srebrnem polju.

Knjigovezi: V zelenem polju zlata knjigoveška stiskalnica, knjiga in denarnica.

Gostilničarji: Srebrna čaša in beli hlebi v rdečem polju, nad tem pa sonce, luna in zvezde v beli ali srebrni barvi.

Ključavničarji: V srebrnem polju dva navkriž položena ključa, ob strani žabice.

mestu. Sumljivi mož pa je škofa rešil iz mučnega položaja. Prišel je, da je uro res ukradel, da jo je pa tudi vrnil na prvotno mesto. Spretnega žeparja so svede vsesko zaprli.

Kapelica na najvišji cesti Evrope. Na Col-d'Iseranchem sedlu v Alpah, kjer je najvišja evropska cesta, bodo postavili v višini 2500 metrov kapelico. Cesti so lani v juliju izročili promet. Cesta je polni dan na dan polna avtomobilov. V kapelki bodo turisti ob nedeljah lahko pri sv. maši.

Del pri Ljubljani. Na splošno željo ponovimo v nedeljo, dne 27. okt. ob 3 popoldne lepo uspešno vojaško dramo »Konec polic. Vsi, ki so izro videli že v nedeljo, jo ne morejo prehaliti. Ker bo ponovitev nepreklicno le še v nedeljo, si v lastnem interesu pravočasno zagotovite vstopnice. Kdor torej v nedeljo ni ulegnil — naj ne zamudi še zadnje prilike.

Nevidne zvezde. Sodobna nebesna fotografija je odkrila milijone in milijone nevidnih zvezd, ki jih človeško oko ne opazi niti z najboljšim daljnogledom. Mnoge teh zvezd so »premlade«, da bi jih bilo mogoče opaziti, ker so tako vroče, da izžarjajo pretežno ultravijoličaste, torej nevidne žarke. Druge so spet prestare in imajo toploto, ki oddaja samo dolgovolne, prav tako nevidne žarke. S pomočjo novih plošč, ki so občutljive za infrardeče žarke, je bilo mogoče odkriti te zvezde.

Posebna delikatesa. Mongolci dajo na pojedinah v počast kakemu odličnemu gostu praženo oko ovce kot izredno jed.

Kleptomanijo imenujemo pojav, da imajo nekateri ljudje bolezen in neodoljivo nagnost, da krajo. Tak bolnik kraje (brez potrebe) tudi nepotrebne predmete, katerih nikoli ne bo rabil. Češči je ta pojav pri ženskah in je včasih znak duševne neuravnovešenosti za časa nosečnosti. Mali otroci si privzajajo predmete, ker ne razlikujejo med svojimi in tuji; večji otroci delajo isto — često valed neroveze, tega jih je odvadiati dobro in pravilno vzgojo, v težjih primerih je poklicati zdravnika.

Najbolj pogosta je navadna glista, bledordeča barve in 15—30 cm dolga. Živi v ozkem črevesju, kjer leže jajčeca. Ta pridejo z ocedki v zunanj svet, kjer ostanejo živa dolgo meseca. Okužimo se z njimi največ po ne zadosti opranem ali premalo kuhanem govedu, ki ga polivajo s gnojnico ali s tem, da prijemamo onesnažene predmete in pride potem umazana roka v dotik z usti.

Nekano delo slavnega mojstra. V cerkvi male rununske vasi Vardomba je visela dolgo časa slika, ki je predstavljala zadnjo večerjo. Čeprav sta jo odlikovala odlični slog in žarkost barv, so jo umetnostni strokovnjaki spregledali. Šele sedaj so poročali v Vardomb komisijo, ki je sliko ostančno pregledala in potem objavila izjavo, da gre nedvomno za doslej neznano delo slavnega kalijanskega mojstra Tisotreta.

Neisenova naloga. Slavni angleški admiral Nelson se je mudil kot gojenec mornariške akademije na školski ladji, ki je plula ob irski obali. Nekega dne je poveljnik ladje poklical Nelsona in mu ukazal, naj točno izračuna zemljepisno lego šolske ladje. Pol ure nato se je Nelson oglašil pri poveljniku in mu prinesel rešitev. Poveljnik jo je samo pogledal, potem pa je pogledal še Nelsona, snel čepico in rekel: »Podnarednik Nelson, snemite čepico!« Gospod poveljnik, zakaj? je zmeden vprašal Nelson. »Zato, ker se nahajamo po vašem računu v westminstrski katedrali,« je odvrnil poveljnik.

Streljanje z orehi. L. 1552 je pri obrambi trdnjave Metz vojvoda Francis Guise na sovražnika streljal z v top nabasanimi orehi, toda samo v strahu, da je Spance plašil; v resnem položaju so pa padale nanje tudi prave krogle.

Davkom ne utečeš. Gospod Hribar si je zgradil v bližini mesta hiško. Hiška je bila na samem in Hribar se je silno bal tatov. Dabi si nabavil psa, mu ni šlo v račun. Pes veliko sne in na pse je davek visok. Pa gre in se sam nauči lajati. Je davek visok. Pa gre in se sam nauči lajati. Kadarkoli je ponoči čul kak žum, je skočil pokonci in začel besno lajati. Kako se je pa nekega dne začudil, ko mu magistratni sluga dostavi kazenski nalog za 500 din, češ, da ima v hiši prijavljenega psa.

